

खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना प्रतिवेदन केवरेभञ्ज्याङ्ग गाविस

स्याङ्जा
जिल्ला

तयार गर्ने :

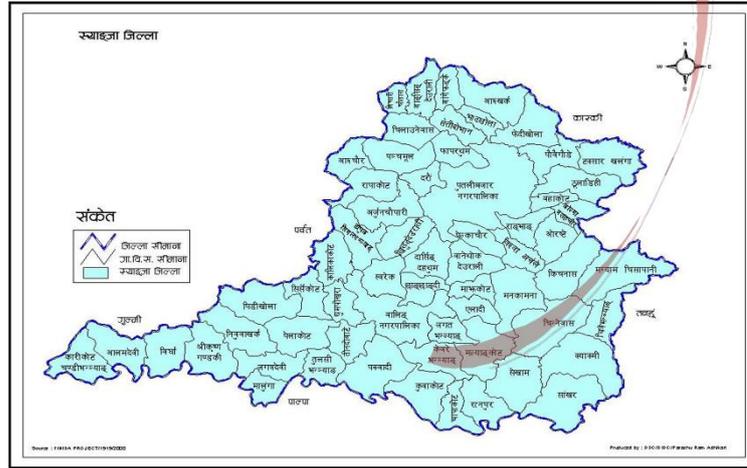
गाउँ विकास समितिको कार्यालय, केवरेभञ्ज्याङ्ग

तयार गरिएको मिति : २०७२/०७/२०

केवरेभञ्ज्याङ गा.वि.स., स्याङजाको गाउँ विकास समिति स्तरीय

खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना

अद्यावधिक योजना (२०७१-२०७५) Updated V-WASH Plan (2071-2075)

२०७१

श्री गाउँ विकास समितिको कार्यालय

केवरेभञ्ज्याङ, स्याङ्जा
स्थापित २०४७

प.सं. :

च.नं. :

मिति : २०७९।१०।०२

विषय : धन्यवाद ज्ञापन

‘सन २०१५ सम्म सबैलाई खानेपानी र २०१७ सम्ममा सरसफाईमा सुविधा’पुन्याउने अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिवद्धता अनुरूपखानेपानी, सरसफाई स्वास्थ्य क्षेत्रलाई आधारभुत आवश्यकता प्रयोग गर्ने गरी लागू भएको यस गा.वि.स. स्तरिय वास योजनालाई अद्यावधिक गर्न पाउँदा हामीलाई धेरै खुसी लागेको छ। यस आयोजनाबाट यस गा.वि.स मा रहेका ७२६ घरधुरीका बासिन्दाहरू प्रत्यक्ष रूपमा यस कार्यक्रमबाट लाभान्वित भएका छन्। यस योजना एउटा एकीकृत र सामाजिक रूपमा तयार पारिएको हुँदा आवश्यकतालाई सहज र पूर्वाग्रह रहित हिसाबले पूर्ति गर्ने लक्ष्यका साथ अगाडि बढिरहेको छ।

दुर्गम क्षेत्र र योजनाको माध्यमबाट पछ्याडी पारिएको ठाउँका जनतालाई खानेपानी, सरसफाई, स्वास्थ्य, पोषण तथा आय आर्जनको कार्यक्रम संचालन गरी गरिब विपन्न तथा वञ्चीतिकरणमा परेका जनताको जनचेतना वृद्धि, जिविकोपार्जनमा सुधार, शारिरीक सरसफाई तथा मानसिक स्वास्थ्य बनाउने अभिप्रायले एकीकृत कार्यक्रम सञ्चालन भैरहेको सन्दर्भमा केवरेभञ्ज्याङ गा.वि.स.को पुर्वाधार विकास सम्पन्न गराउनयसले सहयोग पुन्याएको कुरा कसैबाट छिपेको छैन।

अन्त्यमा, वास योजनासँग आबद्ध भई पश्चिम नेपाल ग्रामीण खानेपानी तथा सरसफाइ परियोजना, जिल्ला विकास समिति स्याङ्जा नेपाल रेडक्रस सोसाइटी स्याङ्जा लगायत जिल्लाका विकास संस्थाहरूसँग सहकार्य गर्न पाउँदा खुसी छु। पहिला यस योजना तयार गर्ने क्रममा र अहिले वास योजना अद्यावधिक गर्ने क्रममा कटिबद्ध भई लाग्नु हुने सबै घर परिवार सम्पूर्ण व्यक्तित्व गा.वि.स स्तरिय खानेपानी तथा सरसफाई समन्वय समितिका पदाधिकारीहरू, वडा स्तरीय सामुदायिक स्वास्थ्य तथा सरसफाई कार्यसमितिका पदाधिकारीहरूलाई गा.वि.स. को तर्फबाट धन्यवाद। यस योजनालागू गर्ने क्रममा विशेष सहजीकरण सल्लाह र सहयोग गर्ने जिल्ला विकास समिति तथा वास युनिटमा खट्ने सम्पूर्ण पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरू प्रति आभार व्यक्त गर्दछु। आशा छ यहाँहरूको सहयोगले केवरेभञ्ज्याङ गा.वि.स. खानेपानी सरसफाई र स्वास्थ्य क्षेत्रमा नमुना क्षेत्रको रूपमा स्थापित हुनेछ।

धन्यवाद !

(चन्द्र प्रसाद रेग्मी)

सचिव का.स. अध्यक्ष

विषय सूची

खण्ड एक

परिचय	१
१.१ पृष्ठभूमि	१
१.२ उद्देश्य	२
१.३ विधि	३
१.४ सिमितता	४

खण्ड दुई

२.१ केवरे भञ्ज्याङ् गाउँ विकास समितिको सामान्य जानकारी	५
२.१.१ संक्षिप्त परिचय	५
२.१.२ अवस्थिति, सिमाना तथा प्रशासनिक विभाजन	५
२.१.३ क्षेत्रफल तथा भूउपयोग	६
२.१.४ जनसङ्ख्या	६
२.१.५ वडागत तथा जातीय आधारमा तुलनात्मक घरसङ्ख्या	६
२.१.६ शैक्षिक संस्थाहरु	९
२.१.७ गा.वि.स.मा उपलब्ध जनशक्तिको तुलनात्मक विवरण	९
२.१.८ गा.वि.स.मा विद्यमान सेवामूलक कार्यालयहरु	१०
२.२ केवरेभञ्ज्याङ् गाविसमा खानेपानीको तुलनात्मक अवस्था	१०
२.२.१ खानेपानीको अवस्था	११
२.२.२ खानेपानी स्रोतको वर्गीकरण	१३
२.२.३ खानेपानी स्रोतको सुविधा स्तर निर्धारण	१७
२.२.४ केवरेभञ्ज्याङ् गा.वि.स.मा सञ्चालित खानेपानी योजनाहरूको स्थिति	१९
२.३ स्वास्थ्य र सरसफाईको स्थिति	२१
२.३.१ स्वास्थ्य	२१
२.३.२ सरसफाई	२१

२.३.३ पूर्ण सरसफाईका सूचकहरूको स्थिति	२६
२.३.४ वातावरणिय सरसफाईको अवस्था	२८
२.४ गा.वि.सको वाश योजना कार्यान्वयन तथा संसोधित कार्ययोजना	३०
२.४.१ विभिन्न खानेपानी योजनाहरू	३०
२.४.२ सम्भाव्य लगानीका स्रोतहरू	३३
२.५ जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण	३३
२.५.१ जोखिम सम्बन्धमा विगतको सिकाई पहिचान	३३
२.५.२ भविष्यमा हुनसक्ने जोखिमहरूको प्रकृति विश्लेषण गर्ने, विपद् तथा जोखिम न्यूनीकरण र जलवायु अनुकूलन सम्बन्धी विकल्पहरू	३३
२.५.३ सुभाबहरू	३४
२.६ तर्जुमा गरिएका क्रियाकलापहरू	३४

खण्ड तिन

निष्कर्ष तथा भावी कार्यदिशा	३६
३.१ निष्कर्ष	३६
३.२ भावी कार्यदिशा	३७

अनुसूचीहरू

तालिका सूची

तालिका	शीर्षक	पृष्ठ
१.	केवरेभञ्ज्याङ गा.वि.स.का घरधुरीको जातजातिगत आधारमा वितरण	७
२.	केवरेभञ्ज्याङ गा.वि.स.मा उपलब्ध दक्ष जनशक्ति	१०
३.	केवरेभञ्ज्याङ गाविसमा खानेपानीको अवस्था	११
४.	खानेपानी स्रोतको वर्गीकरण	१४
५.	खानेपानी स्रोतहरूको सुविधा स्तर निर्धारण	१७
६.	केवरेभञ्ज्याङ गा.वि.स.मा सञ्चालित खानेपानी योजनाहरूको स्थिति	२०
७.	घरायसी शौचालयको अवस्था	२२
८.	संस्थागत शौचालयको अवस्था	२५
९.	पूर्ण सरसफाईका सूचकहरूको स्थिति	२६
१०.	प्रस्ताव गरिएका विभिन्न खानेपानी योजनाहरू	३०
११.	तर्जुमा गरिएका क्रियाकलापहरू	३४

खण्ड एक

परिचय

१.१ पृष्ठभूमि

नेपाल सरकारको सन २०१७ सम्ममा सवैलाई खानेपानी र सरसफाइ सुविधा पुर्याउने लक्ष हासिल गर्ने दिशामा सहयोग गर्दै स्थानीय निकायहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने उद्देश्यले नेपाल सरकार र फिनल्याण्ड सरकारका बीच पश्चिम नेपालका विभिन्न नौ वटा जिल्लाहरूमा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता कार्यक्रम सञ्चालनको लागि द्विपक्षिय सम्झौता भए वमोजिम पश्चिम नेपाल ग्रामीण खानेपानी तथा सरसफाइ परियोजना सन २००८ देखि २०१३ अवधिको पहिलो चरण सफलतापूर्वक सम्पन्न गरी सन् २०१३ देखि २०१८ सम्मको अवधिको लागि दोस्रो चरण आरम्भ भएको छ ।

यस सन्दर्भमा समुदायले सहभागितात्मक रूपमा तर्जुमा गरेको योजनाले मात्र समुदायका वास्तविक आवश्यकताको पहिचान गर्न सक्दछ र वाशको क्षेत्रमा गरिने बाह्य सहयोग वास्तविक आवश्यकता भएको वर्गमा पर्दछ, जसले स्थानीय सरकारको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन गर्ने क्षमतालाई विकास गरी सन् २०१७ को नेपाल सरकारको लक्ष पुरा गर्न सहयोग गर्दछ, भन्ने मान्यतालाई अंगीकार गरी परियोजनाको पहिलो चरणमा विभिन्न ५२ वटा गाविसको गाउँस्तरीय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना र एउटा नगरपालिकाका वडाहरूको वडास्तरीय योजना तर्जुमामा सहयोग गरिएको थियो ।

यस परिप्रेक्ष्यमा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजनामा तर्जुमा भएका क्रियाकलापहरू कार्यान्वयन गर्नको लागि परियोजनाले पहिलो चरणमा पर्याप्त आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गरायो जसको फलस्वरूप: खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छताको क्षेत्रमा उक्त गाविसहरूमा आमूल परिवर्तन भएको छ ।

परियोजनाको दोस्रो चरणको परियोजना दस्तावेजले वास्तविक रूपमा सेवाविहीन, जसले हालसम्म खानेपानी कार्यक्रमको लागि कुनै पनि बाह्य सहयोग प्राप्त गरेका छैनन् त्यस्ता क्षेत्रमा मात्र परियोजनाको सहयोग केन्द्रीत गर्ने निर्देश गरे वमोजिम परियोजनाको सहयोग

विस्तारको लागि थप दुर्गम तथा सेवाविहीन गाविसहरू छनौट गरी सोहि बमोजिमको योजना तर्जुमा गरी सहयोग गर्ने भन्ने उल्लेख भएको छ । यसका साथै परियोजनाको पहिलो चरण सम्पन्न भएका गाविसहरूबाट क्रमशः परियोजनाको सहयोगको बहिर्गमन गर्दै जानको लागि समेत उक्त गाविसहरूको हालको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छताको वस्तुस्थिति अद्यावधिक गर्नु आवश्यक देखिएको र साथै परियोजनाको बहिर्गमन पश्चात समेत गाविसले सेवा पुग्न बांकी रहेका क्षेत्रमा अतिरिक्त स्रोतको खोजी गरी वा आफ्नै स्रोत परिचालन गर्न समेत अद्यावधिक खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजनाको आवश्यकता पर्ने भएकोले समेत पहिलो चरणमा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना तर्जुमा भएका सबै गाविसहरूमा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना अद्यावधिक गर्नु वाञ्छनीय देखिएकोले खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना अद्यावधिक कार्यमा सहजीकरण गर्ने जिल्ला विकास समिति, जिल्ला प्राविधिक कार्यालय जस अन्तर्गतको जिल्ला खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता एकाइ र गाउँ विकास समिति समेतलाई उक्त कार्यको लागि सहयोगी दस्तावेजको रूपमा तयार गरिएको गाउँ विकास समिति स्तरीय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना अद्यावधिक गर्ने निर्देशिका (VWASH Plan Updating Guidelines) बमोजिम यो प्रतिवेदन तयार गरिएको छ ।

१.२ उद्देश्य

गाउँस्तरीय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना अद्यावधिक कार्यको समग्र उद्देश्य गाउँ विकास समितिलाई स्थानीय स्वायत्त शासन नियमावली, २०५६ को दफा (६५) ले प्रत्येक स्थानीय निकायलाई आफ्नो सिमाक्षेत्रभित्र सञ्चालन हुने विकास निर्माण कार्य जनमुखी, सहभागितात्मक, प्रभावकारी, सुव्यवस्थित र दीगो प्रतिफल दिने गरी सञ्चालन गर्न आवधिक गाउँ विकास योजना तयार गरी सोही योजना अन्तरगतका आयोजनाहरूलाई प्राथमिकताको आधारमा सञ्चालन गर्न निर्देशित गरे बमोजिम अद्यावधिक गाविस खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना तयार गरिएको छ ।

यसका अतिरिक्त यस कार्यका खास उद्देश्यहरू निम्न बमोजिम रहेका छन् ।

- गाउँ विकास समितिको खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छताको वर्तमान अवस्थाको विप्लेशन गरी सबैका लागि खानेपानी र सरसफाइ सुविधा उपलब्ध गराउन अब आवश्यक पर्ने स्रोतको पहिचान गर्नु,
- गाविस क्षेत्रभित्र सेवाविहीन, सेवा प्राप्त र सुविधा स्तरोन्नती गर्नुपर्ने समुदायको पहिचान गरी प्राथमीकीकरण गर्ने र सोहि वमोजिम स्रोतको विनियोजन गर्ने,
- गाविसको पूर्ण सरसफाइको रणनीतिक योजना तर्जुमा गर्ने र सोहि वमोजिम कार्यक्रमहरू तय गर्ने,
- जलवायु परिवर्तनबाट खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता क्षेत्रमा पर्न गएका तथा भविष्यमा पर्न सक्ने असरहरूको बारेमा अध्ययन गरी विपद् जोखिम न्यूनीकरण र जलवायु परिवर्तन अनुकुलनका क्रियाकलापहरू पहिचान तथा तर्जुमा गर्नु,
- पश्चिम नेपाल ग्रामीण खानेपानी तथा सरसफाइ परियोजनाको दोस्रो चरणको अवधारणा वमोजिम उक्त गाविसमा परियोजनाको सहयोगको स्तर निर्धारण गरी सोहि वमोजिम कार्ययोजना तयार गर्ने कार्यमा सहयोग गर्नु रहेको छ ।

१.३ विधि

गाउँस्तरीय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना अद्यावधिक कार्यको लागि निम्न वमोजिमको क्रियाकलाप गरिएको थियो ।

क्र.सं.	क्रियाकलापको नाम	समयाबधी	कैफियत
१	सहजकर्ताको तालिम तथा विद्यमान वाश योजनाको डेस्क अध्ययन कार्य	७ दिन	जिल्लास्तरमा
२	गाविसस्तरीय अद्यावधिक कार्यशाला	१ दिन	गाविसस्तरमा
३	वडास्तरीय कार्यको लागि तयारी	३ दिन	गाविसस्तरमा
४	वडास्तरीय तथ्यांक अद्यावधिक कार्यशाला	९ दिन	वडास्तरमा

क्र.सं.	क्रियाकलापको नाम	समयावधि	कैफियत
५	तथ्यांकको प्रारम्भिक विप्लेशन तथा योजना तर्जुमा पूर्व तयारी	८ दिन	गाविसस्तरमा
६	गाविसस्तरीय योजना तर्जुमा कार्यशाला	२ दिन	गाविसस्तरमा

उपरोक्त क्रियाकलापहरूमध्ये सहजकर्ताको तालिम व्यवस्थापन र प्रतिवेदन लेखन कार्यको संयोजन जिल्ला विकास समितिले गरेको छ भने बांकी क्रियाकलापहरू सहजकर्ताको सहयोगमा गाउ विकास समिति/VWASHCC र वडा नागरिक मञ्चले आयोजना गरेका थिए ।

समग्र अद्यावधिक कार्यको अगुवाईको कार्य गाविसले गरेको थियो जसको लागि गाविसलाई आवश्यक सहयोग गर्न जिल्ला विकास समितिले एकजना सामाजिक र एकजना प्राविधिक कर्मचारी उपलब्ध गराएको थियो ।

१.४ सिमितता

यस खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना, जिल्लाको यस क्षेत्रको विकासको निम्ति पूर्णरूपमा सहयोगी रहेपनि यसका आफ्ना केही सीमितताहरू रहनेछन्:

- अपर्भट आउनसक्ने तत्कालिन आवश्यकताहरूको प्राथमिककरण
- पर्याप्त बजेट विनियोजनमा न्यूनता
- प्राथमिक तहको तथ्याङ्कको सहज उपलब्धता
- राजनैतिक स्थिरता एवं स्थानीय सरकार तथा सुशासन
- पर्याप्त प्राविधिक तथा प्रशासनिक कर्मचारीको खटनपटन
- दातृ राष्ट्र तथा संघ, संस्थाहरूको सहयोगको सुनिश्चितता एवं निरन्तरता
- राजनीतिज्ञ तथा योजनाकारहरूको दूरदृष्टि

खण्ड दुई

२.१ केवरे भन्ज्याङ् गाउँ विकास समितिको सामान्य जानकारी

२.१.१ संक्षिप्त परिचय

स्याङ्जा जिल्लाको दक्षिणी भेगमा निर्वाचन क्षेत्र नं. २ अन्तर्गत रहेको केवरे भन्ज्याङ् गा.वि.स. जिल्लामा रहेका ६० वटा गा.वि.स. मध्येको एक गा.वि.स. हो । मानव विकास सुचांकमा न्यून रहेको यो गा.वि.स. जिल्लाको विकास तहको ख वर्गमा परेको गा.वि.स. हो । यस गा.वि.स.वास कार्यक्रम लागु हुनु पूर्वको अवस्थामा सरसफाई र स्वास्थ्यको दृष्टिकोणले पछाडि रहे पनि वास कार्यक्रम लागु भए पश्चात् यस गा.वि.स.मा स्वास्थ्य र सरसफाईको क्षेत्रमा उल्लेखनीय प्रगती भएको पाईएको छ । खानेपानी, सरसफाई स्वास्थ्य र पोषणका लागि एकिकृत योजना सञ्चालन गर्नका लागि गा.वि.स.को पहल तथा जिल्ला विकास समिति र विभिन्न सरकारी र गैह्रसरकारी संघसंस्थाहरूको सहयोगमा एकिकृत क्रियाकलाप सञ्चालन भईरहेका छन् ।

जिल्ला सदरमुकाम स्याङ्जा देखी करिब ३८ किलोमिटरको दुरीमा रहेको केवरे भन्ज्याङ् गा.वि.स.सिद्धार्थ राजमार्गको वालिङ्ग मिर्दी बाट ११ किलोमिटरको दुरी पार गरे पछि पुग्न सकिन्छ । स्याङ्जा सदरमुकाम बाट बस, ट्याक्सी, माइक्रोबस जीप आदि जस्ता सवारी साधन प्रयोग गरी वालिङ्ग मिर्दी भन्ने स्थानसम्म पुगेपछि त्यहाँबाट ट्याक्स तथा जीपको प्रयोगगरी करिब ४५ मिनेटको कच्ची मार्गको यात्रा पश्चात् केवरे भन्ज्याङ् गा.वि.स.पुग्न सकिन्छ । मिर्दी देखि जगत भन्ज्याङ्ग सम्म बाह्रै महिना नियमित रुपमा यातायातका साधनहरू चलेता पनि जगत भन्ज्याङ्ग बाट पुर्णतया कच्ची मार्ग भएका कारण वर्षायाममा कतिपय अवस्थामा पैदल यात्रा नै हिड्नुपर्ने अवस्था रहेको छ ।

२.१.२ अवस्थिति, सिमाना तथा प्रशासनिक विभाजन

केवरे भन्ज्याङ् गा.वि.स. नेपालको पश्चिमाञ्चल विकास क्षेत्र अन्तर्गत गण्डकी अञ्चलको स्याङ्जा जिल्लाको दक्षिणी भेगमा पर्दछ । समुन्द्री सतहदेखि करिब ७७० मिटरदेखि १३९०

मिटरसम्मको उचाईमा अवस्थित यस गाविस ८३°४७" देखि ८३°५०" पूर्वी देशान्तर र २७°५५" देखि २७°५७" उत्तरी अक्षांशभित्र फैलिएको छ ।

यस गा.वि.स. पूर्वमा स्याङ्जाकै मल्याङ्कोट गा.वि.स., पश्चिममा पकवादी गा.वि.स. र वालिङ् नगरपालीका, उत्तरमा जगत भन्ज्याङ् गा.वि.स. र वालिङ् नगरपालीका पर्दछ भने दक्षिणमा चापाकोट नगरपालिकासँग सिमाना जोडीएको छ । प्रशासनिक हिसाबले यस गा.वि.स. ९ वटा वडामा विभाजित छ ।

२.१.३ क्षेत्रफल तथा भूउपयोग

यस गा.वि.स.क्षेत्रफल १२.९६ वर्ग कि.मि.क्षेत्रफलमा फैलिएको छ । मिश्रीत हावापानी भएको यस गा.वि.स.मा भिरालो र खेतीयोग्य जमिन दुवै प्रकारको रहेको छ भने धेरै जसो भु-भाग जंगल र पाखोले ओगटेको छ । यहाँको मुख्य उत्पादन कोदो, मास, मकै र धानखेती रहेको छ भने हिउँदमा नगन्य मात्रमा गहुँ र तोरी खेती पनि गरिन्छ । बनजंगल र भिरालोपाखोले भरिएको यस गा.वि.स.को ठाउँ-ठाउँमा खाली चउर पनि रहेको छ ।

२.१.४ जनसङ्ख्या

वि.सं. २०६८ को राष्ट्रिय जनगणना अनुसार यस केवरे गा.वि.स. को जम्मा घरधुरी सङ्ख्या ६८४ र कुल जनसङ्ख्या २९०२ रहेको छ, जसमा महिला जनसङ्ख्या १६७२ (५७.६२%) र पुरुष जनसङ्ख्या १२३० (४२.३८%) छ । यस अनुसार लैङ्गिक अनुपात ७३.५६ छ ।

तर भी-वास प्लान तयार गर्ने क्रममा गरिएको वडा भेला, घरधुरी सर्वेक्षण समेतका कार्यबाट प्राप्त तथ्याङ्कको आधारमा जम्मा घरधुरी सङ्ख्या ७२६ रहेको छ ।

२.१.५ वडागत तथा जातीय आधारमा तुलनात्मक घरसंख्या

यस गा.वि.स. को घरधुरीको वडागत तथा जातजातिगत आधारमा गरिएको वर्गीकरण निम्न तालिकामा देखाइएको छ :

तालिका १

केवरेभञ्ज्याङ गा.वि.स.का घरधुरीको जातजातिगत आधारमा वितरण

वडा नं.	टोलको नाम	विद्यमान वाश योजना वमोजिमको घरसंख्या					हालको घरसंख्या					
		दलित	आदिवासी जनजाती	धार्मिक अल्पसंख्यक	अन्य तराइ पिछडा वर्ग	अन्य	जम्मा	दलित	आदिवासी जनजाती	धार्मिक अल्पसंख्यक	अन्य तराइ पिछडा वर्ग	अन्य
१	उप्रीटोल						०	७	०	०	०	७
	कोलमूनी						०	११	०	०	०	११
	सिरानेटोल						०	१२	०	०	०	१२
	माभघरे टोल						०	६	०	०	०	६
	मुखिया टोल						०	६	०	०	०	६
	डहरेटोल						०	५	०	०	०	५
	कामीटोल माथिल्लो						११	०	०	०	०	११
	कामीटोल तल्लो						५	०	०	०	०	५
	तल्लो गाउ						०	१२	०	०	०	१२
	कूवालीटोल						०	६	०	०	०	६
	वोटेडाडा						०	२	०	०	०	२
	हरैडाडा						१७	०	०	०	०	१७
	जम्मा	४३	५९	०	०	०	१०२	३३	६७	०	०	१००
२	वनकट्टा						५	२१	०	०	६	३२
	काभ्रे						९	२२	०	०	५	३६
	रिप						०	१५	०	०	०	१५
	जम्मा	१४	६२	०	०	५	१४	५८	०	०	११	८३
३	बाहनटोल						६	१	०	०	३	१०
	सार्की टोल						११	०	०	०	०	११
	हिलेपानी टोल						१	८	०	०	१	१०
	घोर्लीछाप						१९	१४	०	०	२१	५४
	जम्मा						३७	२३	०	०	२५	८५
४	अर्यालथर						०	१	०	०	७	८
	कोइरालाथर						४	१	०	०	९	१४
	सपौदेटोल						२१	१०	०	०	१	३२
	चिलाउलेडाडा						१०	०	०	०	०	१०
	जुकेपानी						०	०	०	०	६	६
	मारुनीडाडा						४	०	०	०	०	४
	गौराघर						१३	०	०	०	०	१३
	वसनडाडा						०	०	०	०	१२	१२
	केवरेभञ्ज्याङ						२	६	०	०	५	१३
	बुढाथोकी						०	४	०	०	१	५
	जिम्मालटोल						२	०	०	०	७	९
	विचारे						२	०	०	०	५	७
	विरुवा						०	०	०	०	६	६
	पाहारा						३	०	०	०	०	३
	रातडाडा						२	०	०	०	०	२

बडा नं.	टोलको नाम	विद्यमान वाश योजना बमोजिमको घरसंख्या					हालको घरसंख्या					
		दलित	आदिवासी जनजाती	धार्मिक अल्पसंख्यक	अन्य तराइ पिछडा वर्ग	अन्य	जम्मा	दलित	आदिवासी जनजाती	धार्मिक अल्पसंख्यक	अन्य तराइ पिछडा वर्ग	अन्य
	ढाडगाउ						०	४	०	०	०	४
	जम्मा						६३	२६	०	०	५९	१४८
५	सोती टोल							४	०	०	०	४
	आले टोल							७	०	०	०	७
	डहरे टोल							६	०	०	०	६
	चुलीथर							८	०	०	०	८
	गोठथर							९	०	०	०	९
	जम्मा	०	३२	०	०	३२	०	३४	०	०	०	३४
६	दुईभाईथर						०	१५	०	०	०	१५
	गैह्राथोक						०	९	०	०	०	९
	लामाथर						०	६	०	०	०	६
	नेपानेडाडा						२४	०	०	०	०	२४
	सिंजालीथर						०	१०	०	०	०	१०
	भैरुछाप						०	७	०	०	०	७
	चारघर						०	४	०	०	०	४
	पोखरडाडा						०	७	०	०	०	७
	गिद्ध गैह्रा						०	४	०	०	०	४
	खानी डाडा						०	६	०	०	०	६
	टौकल्दी						०	१	०	०	०	१
	गाबुडाडा						०	१	०	०	०	१
	तामाखर						०	२	०	०	०	२
	जम्मा	२२	६८	०	०	९०	२४	७२	०	०	०	९६
७	दरलामी टोल						०	७	०	०	०	७
	खालडाडा						०	६	०	०	०	६
	जहानेथर						०	७	०	०	०	७
	कोटथर						०	८	०	०	०	८
	दुबेथर						०	११	०	०	०	११
	गोठथर						०	६	०	०	०	६
	बगालेथर						०	७	०	०	०	७
	कामीटोल						७	६	०	०	०	१३
	तिनघरटोल						०	९	०	०	०	९
	देउराली						०	५	०	०	०	५
	चीथाक टोल						०	१२	०	०	०	१२
	जम्मा	६	७७	०	०	१	८४	७	८४	०	०	९१
८	तल्लो गाउ						०	८	०	०	०	८
	माझ गाउ						०	११	०	०	३	१४
	ब्राहमण गाउ						०	१	०	०	१८	१९
	देउराली टोल						२	३	०	०	१	६
	जम्मा	२	२५	०	०	३५	२	२३	०	०	२२	४७
९	ठाटी स्वारा						४	२	०	०	२	८

बडा नं.	टोलको नाम	विद्यमान वाश योजना बमोजिमको घरसंख्या					हालको घरसंख्या					
		दलित	आदिवासी जनजाती	धार्मिक अल्पसंख्यक	अन्य तराइ पिछडा वर्ग	अन्य	जम्मा	दलित	आदिवासी जनजाती	धार्मिक अल्पसंख्यक	अन्य तराइ पिछडा वर्ग	अन्य
	लाडकु						०	३	०	०	१	४
	कुमस्वारा						०	११	०	०	८	१९
	भण्डार स्वारा						३	१	०	०	७	११
	जम्मा						७	१७	०	०	१८	४२
	गा.वि.स.को जम्मा						१८७	४०४	०	०	१३५	७२६
	प्रतिशत						२५.६४	५५.६४			१८.६०	१००

माथिको तालिकामा देखाइए जस्तै यस गा.वि.स. का कुल ७२६ घरधुरीमध्ये ५५.६४ प्रतिशत अर्थात् ४०४ घरधुरी आदिवासी/जनजातिका छन् भने २५.७६ प्रतिशत अर्थात् १८७ घरधुरी, दलितका छन् र १८.६० प्रतिशत अर्थात् १३५ घरधुरी अन्य समूहमा पर्ने जातजातिका छन् । यस प्रकार जातजातिगत आधारमा केवरेभन्ज्याङमा आदिवासी जनजातिको बाहुल्यता रहेको प्रष्ट देख्न सकिन्छ ।

२.१.६ शैक्षिक संस्थाहरू

मुलुकको अग्रगतीका लागी मानवीय संशाधन विकास अत्यावश्यक ठानिन्छ । योग्य, सक्षम र कर्मठशिल नागरीक विना युग सापेक्ष परिवर्तन, संविद्धि र सु-संकृततजन्य क्रियाकलापको अवतरण हुन सक्दैन । यसका लागी शारीरिक, मानसिक, सामाजिक एवं संवेगात्मक पक्षको विकासका लागी अपनाईने शैक्षिक प्रयासले अहं भुमिका खेलेको हुन्छ । यसै उद्देश्य प्राप्तीका लागी यस गा.वि.स.को शैक्षिक अवस्थालाई अगाडी बढाउनका लागी १ क्याम्पस, १ उ.मा.वि., ७ वटा प्रा.वि.र निजीस्तरमा १ विद्यालय संचालनमा रहेका छन् ।

२.१.७ गा.वि.स.मा उपलब्ध जनशक्तिको तुलनात्मक विवरण

केवरे भन्ज्याङ् गा.वि.स. जिल्लाको दुर्गम तथा पछाडि परेको क्षेत्र भएका कारणले प्रर्याप्त जनशक्ति नभएको गा.वि.स.हो । यस गा.वि.स.मा उपलब्ध जनशक्तिको तुलनात्मक विवरणलाई तलको तालिकामा उल्लेख गरीएको छ ।

तालिका २

केवरेभन्ज्याङ गा.वि.स.मा उपलब्ध दक्ष जनशक्ति

वडा नं.	सामाजिक परिचालक		प्लम्बर		दक्ष जनशक्ति		शिक्षक		महिला स्वा.से.		सुडेनी		मातृ शिशु कार्यकर्ता		स्वास्थ्यका कर्मचारी		कृषिका प्रशिक्षक		जम्मा
	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	
१					५	३	१	१											१०
२					१३	२	१	१											१७
३					८			१											९
४					१२	४	८	१						१	२		३		३१
५				२	५	३	१	१						१					१३
६					१५		१	१											१७
७					१०		१	१											१२
८					२		२	१							२				७
९						३	२	१							१				७
जम्मा				२	७०	१५	१७	९						२	५		३		१२३

माथिका तालिकाका अनुसार यस गा.वि.स.मा प्लम्बर २ जना, डकर्मी/मिस्त्री सम्बन्धी ज्ञान भएका ७० जना, ३२ जना शिक्षक मध्ये १५ महिला शिक्षिका र १७ पुरुष शिक्षक, महिला स्वास्थ्य स्वयमसेविका ९ जना, कृषिमा तालिम प्राप्त जनशक्ति जम्मा ३ जना, अन्य सीपमा महिलाहरूको दक्षता शून्य प्राय नै छ। गा.वि.स.मा स्वास्थ्य क्षेत्रमा काम गर्ने कर्मचारी ७ जना गरी जम्मा १२३ जना दक्ष जनशक्ति रहेका छन्। यद्यपी यो जनशक्ति आधुनिक प्रविधिमा आधारित भन्दा पनि परम्परा देखिनै सिकिदै आएको सीपलाई स्तरिकरण गर्ने क्रममा प्राप्त सुचनाको आधारमा तयार गरिएको हो।

२.१.८ गा.वि.स.मा विद्यमान सेवामूलक कार्यालयहरू

यस गा.वि.स.भित्र १ वटा उपस्वास्थ्य चौकी, १ वटा अतिरिक्त हुलाक कार्यालय, एक ईलाका प्रहरी कार्यालय र स्थानिय स्तरमा विभिन्न उद्देश्य लिएर ३९ वटा समुहहरू गठन भएका छन्।

२.२ केवरेभन्ज्याङ गाविसमा खानेपानीको तुलनात्मक अवस्था

वि.स. २०६८ मा तयार पारिएको यस गा.वि.स.को वास प्लान अनुसार केवरे भन्ज्याङ गा.वि.स.मा १५३ घरधुरीले धाराबाट पानी खाने गरेका थिए भने कुवाबाट १७० घरधुरी,

सुरक्षित मुहान बाट पानी खाने घरधुरी ३२८, संरक्षण नगरीएको मुहान बाट पानी खाने घरधुरी ३५ र ढुङ्गेधारा बाट पानी खाने घरधुरी १ रहेका थिए। सरसरती हेर्दा केवरे भन्ज्याङ्ग गा.वि.स.मा धाराबाट पानी खाने जनसंख्या २२.२७ प्रतिशत, कुवाबाट २४.७५ प्रतिशत, सुरक्षित मुहान बाट ४७.७४ प्रतिशत, असुरक्षित मुहान बाट ५.०९ प्रतिशत, र ढुङ्गेधारा बाट ०.१५ प्रतिशत जनसंख्या रहेको थियो ।

२.२.१ खानेपानीको अवस्था

वास योजना कार्यान्वयन पश्चात केवरेभन्ज्याङ्ग गाविसमा अवस्थित घरधुरीहरूमा हाल उपलब्ध खानेपानीको अवस्थालाई निम्न तालिकामा देखाइएको छ :

तालिका ३

केवरेभन्ज्याङ्ग गाविसमा खानेपानीको अवस्था

वडा नं.	टोलको नाम	विद्यमान वाश योजना बमोजिमका घरसंख्या				हालको अवस्था			
		खानेपानी सुविधा प्राप्त	सुविधा स्तरोन्ती गर्नुपर्ने	सुविधा नपुगेका	जम्मा घरसंख्या	खानेपानी सुविधा प्राप्त	सुविधा स्तरोन्ती गर्नुपर्ने	सुविधा नपुगेका	जम्मा घरसंख्या
१	उप्रीटोल					७	०	०	७
	कोलमूनी					११	०	०	११
	सिरानेटोल					१२	०	०	१२
	माभघरे टोल					६	०	०	६
	मुखिया टोल					६	०	०	६
	डहरेटोल					५	०	०	५
	कामीटोल माथिल्लो					११	०	०	११
	कामीटोल तल्लो					५	०	०	५
	तल्लो गाड					१२	०	०	१२
	कुवालीटोल					६	०	०	६
	बोटेडाडा					२	०	०	२
	हरेडाडा					१७	०	०	१७
	जम्मा	२०	०	८२	१०२	१००	०	०	१००
२	वनकट्टा					३२	०	०	३२
	काभ्रे					३६	०	०	३६
	रिप					१५	०	०	१५
	जम्मा	५२	२९	०	८१	८३	०	०	८३
३	बाहुनटोल					४	०	६	१०
	सार्की टोल					११	०	०	११
	हिलेपानी टोल					१०	०	०	१०
	घोर्लीछाप					४९	२	३	५४
	जम्मा	८०	६	२	८८	७४	२	९	८५
४	अर्यालथर					०	८	०	८

वडा नं.	टोलको नाम	विद्यमान वाश योजना बमोजिमका घरसंख्या				हालको अवस्था			
		खालपानी सुविधा प्राप्त	सुविधा स्तरोन्तती गर्नुपर्ने	सुविधा नपुगेका	जम्मा घरसंख्या	खालपानी सुविधा प्राप्त	सुविधा स्तरोन्तती गर्नुपर्ने	सुविधा नपुगेका	जम्मा घरसंख्या
	कोइरालाथर					०	१४	०	१४
	सपौदेटोल					३२	०	०	३२
	चिलाउलेडाडा					१०	०	०	१०
	जुकेपानी					६	०	०	६
	मारुनीडाडा					४	०	०	४
	गौराघर					१३	०	०	१३
	वसनडाडा					१२	०	०	१२
	केवरेभञ्ज्या					१३	०	०	१३
	बुढाथोकी					५	०	०	५
	जिम्मालटोल					९	०	०	९
	विचारे					०	७	०	७
	विरुवा					६	०	०	६
	पाहारा					३	०	०	३
	रातडाडा					०	०	२	२
	ढाडगाड					४	०	०	४
	जम्मा	८९	०	२०	१०९	११७	२९	२	१४८
५	सोती टोल					४	०	०	४
	आले टोल					६	१	०	७
	डहरे टोल					६	०	०	६
	चूलीथर					८	०	०	८
	गोठथर					९	०	०	९
	जम्मा	३०	०	२	३२	३३	१	०	३४
६	दुईभाईथर					१५	०	०	१५
	गैह्राथोक					९	०	०	९
	लामाथर					६	०	०	६
	नेपानेडाडा					२४	०	०	२४
	सिंजालीथर					१०	०	०	१०
	भैरुछाप					७	०	०	७
	चारघर					४	०	०	४
	पोखरडाडा					७	०	०	७
	गिद्ध गैह्रा					४	०	०	४
	खानी डाडा					६	०	०	६
	टौकल्दी					१	०	०	१
	गाबुडाडा					१	०	०	१
	तामाखर					२	०	०	२
	जम्मा	६५	०	२५	९०	९६	०	०	९६
७	दरलामी टोल					७	०	०	७
	खालडाडा					६	०	०	६
	जहानेथर					७	०	०	७
	कोटथर					८	०	०	८
	दुबेथर					११	०	०	११

वडा नं.	टोलको नाम	विद्यमान वाश योजना बमोजिमका घरसंख्या				हालको अवस्था			
		खानेपानी सुविधा प्राप्त	सुविधा स्तरोन्नति गर्नुपर्ने	सुविधा नपुगेका	जम्मा घरसंख्या	खानेपानी सुविधा प्राप्त	सुविधा स्तरोन्नति गर्नुपर्ने	सुविधा नपुगेका	जम्मा घरसंख्या
	गोठथर					६	०	०	६
	बगालेथर					७	०	०	७
	कामीटोल					१३	०	०	१३
	तिनघरटोल					९	०	०	९
	देउराली					५	०	०	५
	चीथाक टोल					१२	०	०	१२
	जम्मा	१८	०	६६	८४	९१	०	०	९१
८	तल्लो गाउ					८	०	०	८
	माझ गाउ					१२	२	०	१४
	ब्राहमण गाउ					१९	०	०	१९
	देउराली टोल					६	०	०	६
	जम्मा	७	५२	३	६२	४५	२	०	४७
९	ठाटी स्वारा					८	०	०	८
	लाडकु					०	०	४	४
	कुमस्वारा					०	१९	०	१९
	भण्डार स्वारा					११	०	०	११
	जम्मा	३	३	३३	३९	५३	१९	४	४२
गा.वि.स.को जम्मा		३६४	९०	२३३	६८७	६९२	५१	१५	७२६
प्रतिशत						९५.३१	०७.०२	०२.०७	१००.०

माथिको तालिकामा देखाइए जस्तै यस गा.वि.स.का अधिकतम ९५.३१ प्रतिशत अर्थात् ६९२ घरधुरीमा खानेपानी सुविधा उपलब्ध छ भने ०७.०२ प्रतिशत अर्थात् ५१ घरधुरीमा उपलब्ध सो सुविधाको स्तरोन्नति गर्नुपर्ने देखिन्छ । तालिकाले समेटेको सबैभन्दा महत्त्वपूर्ण कुरा के हो भने अझै पनि केवरेभञ्ज्याङका ०२.०७ प्रतिशत अर्थात् १५ घरधुरीमा सो सुविधा पुग्नै सकेको छैन ।

यस प्रकार खानेपानी सुविधा नै नपुगेका घरधुरीमा सो सुविधा पुऱ्याउने र उपलब्ध सुविधाको स्तरोन्नति गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता क्रममा राखी क्रमशः प्रभावकारी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने आवश्यक देखिन्छ ।

२.२.२ खानेपानी स्रोतको वर्गीकरण

केवरेभञ्ज्याङ गा.वि.स. का सम्पूर्ण घरधुरीमा खानेपानीको उपलब्धता स्थिति माथि नै उल्लेख गरियो । वि.स. २०६८ मा तयार पारिएको यस गा.वि.स.को वास योजना अनुसार यस

गा.वि.स.मा ५२ स्थानमा खानेपानीका मुलहरू रहेका थिए भने १६ स्थानमा कुवाबाट पानी आपूर्ति हुने गरेको थियो । वडा नं. १ मा ५ वटा मुल र १ वटा कुवा, वडा नं.२ मा ६ वटा मुल, १ खोला र ४ वटा कुवा, वडा नं.३ मा ९ वटा मुल र २ खोला वडा नं.४ मा ९ मुल ३ वटा खोला र १ कुवा, वडा नं.५ मा ४ वटा मुल, १ खोला र ३ वटा कुवा, वडा नं.६ मा ५ वटा मुल, १ खोला र २ वटा कुवा, वडा नं.७ मा ५ वटा मुल, १ वटा खोला र ३ वटा कुवा, वडा नं.८ मा ५ वटा मुल, १ वटा कुवा र वडा नं. ९ मा ४ वटा मुल, १२ वटा खोला र १६ वटा कुवा पधेरा रहेका थिए । तलको तालिकामा यस गा.वि.स.का विभिन्न वडाका घरधुरीले हाल उपयोग गरिरहेका खानेपानीका स्रोतहरूको वर्गीकरण देखाइएको छ :

तालिका ४
खानेपानी स्रोतको वर्गीकरण

वडा नं.	टोलको नाम	विद्यमान वाश योजना बमोजिमको घरसंख्या							हालको घरसंख्या							
		पाइप धारा	सुधारिएको कुवा	नसुधारिएको कुवा	मूल, पधेरा	खोला खोल्सी	वर्षातको पानी	पोखरी	जम्मा	पाइप धारा	सुधारिएको कुवा	नसुधारिएको कुवा	मूल, पधेरा	खोला खोल्सी	वर्षातको पानी	पोखरी
१	उप्रीटोल								७	०	०	०	०	०	०	०
	कोलमूनी								११	०	०	०	०	०	०	०
	सिरानेटोल								१२	०	०	०	०	०	०	०
	माझघरेटोल								६	०	०	०	०	०	०	०
	मुखिया टोल								६	०	०	०	०	०	०	०
	डहरेटोल								५	०	०	०	०	०	०	०
	कामीटोल माथिल्लो								११	०	०	०	०	०	०	०
	कामीटोल तल्लो								५	०	०	०	०	०	०	०
	तल्लो गाउ								१२	०	०	०	०	०	०	०
	कूवालीटोल								६	०	०	०	०	०	०	०
	वोटेडाडा								२	०	०	०	०	०	०	०
	हर्रेडाडा								१७	०	०	०	०	०	०	०
	जम्मा	०	२०	८१	०	१	०	०	१०२	०	०	०	०	०	०	०
२	वनकट्टा								३२	०	०	०	०	०	०	०
	काभ्रे								३४	२	०	०	०	०	०	०
	रिप								१५	०	०	०	०	०	०	०
	जम्मा	३१	२१	२९	०	०	०	०	८१	२	०	०	०	०	०	०
३	बाहुनटोल								१	३	०	६	०	०	०	०
	सार्की टोल								११	०	०	०	०	०	०	०
	हिलेपानी टोल								१०	०	०	०	०	०	०	०
	घोलीछाप								४९	२	०	३	०	०	०	०
	जम्मा	४९	३१	६	०	२	०	०	८८	५	०	९	०	०	०	०

वडा नं.	टोलको नाम	विद्यमान वाश योजना बमोजिमको घरसंख्या							हालको घरसंख्या							
		पाइप धारा	सुधारिएको कुवा	नसुधारिएको कुवा	मूल, पंघेरा	खोला खोल्सी	वर्षातको पानी	पोखरी	जम्मा	पाइप धारा	सुधारिएको कुवा	नसुधारिएको कुवा	मूल, पंघेरा	खोला खोल्सी	वर्षातको पानी	पोखरी
४	अर्यालथर								०	०	५	०	०	०	०	०
	कोइरालाथर								०	०	१४	०	०	०	०	
	सपौदेटोल								९	०	२३	०	०	०	०	०
	चिलाउनेडाडा								१०	०	०	०	०	०	०	०
	जुकेपानी								६	०	०	०	०	०	०	०
	मारुनीडाडा								४	०	०	०	०	०	०	०
	गौराघर								४	०	९	०	०	०	०	०
	वसनडाडा								१२	०	०	०	०	०	०	०
	केवरेभञ्ज्या								४	९	०	०	०	०	०	०
	बुढाथोकी								२	३	०	०	०	०	०	०
	जिम्मालटोल								९	०	०	०	०	०	०	०
	विचारे								७	०	०	०	०	०	०	०
	विरुवा								६	०	०	०	०	०	०	०
	पाहारा								३	०	०	०	०	०	०	०
	रातडाडा								०	०	२	०	०	०	०	०
	ढाडगाड								४	०	०	०	०	०	०	०
	जम्मा		३३	५६	२०	०	०	०	१०९	६०	१२	५६	०	०	०	०
५	सोती टोल								४	०	०	०	०	०	०	०
	आले टोल								६	०	०	१	०	०	०	
	डहरे टोल								६	०	०	०	०	०	०	०
	चूलीथर								५	०	०	०	०	०	०	
	गोठथर								९	०	०	०	०	०	०	०
	जम्मा		३०	२	०	०	०	०	३२	३३	०	०	१	०	०	०
६	दुईभाईथर								१५	०	०	०	०	०	०	०
	गैह्राथोक								९	०	०	०	०	०	०	०
	लामाथर								६	०	०	०	०	०	०	०
	नेपानेडाडा								२४	०	०	०	०	०	०	०
	सिंजालीथर								१०	०	०	०	०	०	०	०
	भेरुछाप								७	०	०	०	०	०	०	०
	चारघर								४	०	०	०	०	०	०	०
	पोखरडाडा								७	०	०	०	०	०	०	०
	गिद्ध गैह्रा								०	४	०	०	०	०	०	०
	खानी डाडा								०	६	०	०	०	०	०	०
	टौकल्दी								०	१	०	०	०	०	०	०
	गाबुडाडा								१	०	०	०	०	०	०	०
	तामाखर								०	०	२	०	०	०	०	०
	जम्मा		०	६५	२५	०	०	०	९०	६३	११	२	०	०	०	०
७	दरलामी टोल								७	०	०	०	०	०	०	०
	खालडाडा								६	०	०	०	०	०	०	०
	जहानेथर								७	०	०	०	०	०	०	०
	कोटथर								५	०	०	०	०	०	०	०

वडा नं.	टोलको नाम	विद्यमान वाश योजना बमोजिमको घरसंख्या							हालको घरसंख्या							
		पाइप धारा	सुधारिएको कुवा	नसुधारिएको कुवा	मूल, पंघेरा	खोला खोल्सी	वर्षातको पानी	पोखरी	जम्मा	पाइप धारा	सुधारिएको कुवा	नसुधारिएको कुवा	मूल, पंघेरा	खोला खोल्सी	वर्षातको पानी	पोखरी
	दुबेथर								११	०	०	०	०	०	०	०
	गोठथर								६	०	०	०	०	०	०	०
	बगालेथर								७	०	०	०	०	०	०	०
	कामीटोल								१३	०	०	०	०	०	०	०
	तिनघरटोल								९	०	०	०	०	०	०	०
	देउराली								५	०	०	०	०	०	०	०
	चीथाक टोल								१२	०	०	०	०	०	०	०
	जम्मा	०	१८	६६	०	०	०	८४	९१	०	०	०	०	०	०	०
८	तल्लो गाउ								०	०	८	०	०	०	०	०
	माझ गाउ								१२	२	०	०	०	०	०	०
	ब्राहमण गाउ								१९	०	०	०	०	०	०	०
	देउराली टोल								६	०	०	०	०	०	०	०
	जम्मा	७	५२	३	०	०	०	६२	३७	२	८	०	०	०	०	०
९	ठाटी स्वारा								८	०	०	०	०	०	०	०
	लाडकु								०	०	०	०	४	०	०	०
	कुमस्वारा								०	०	०	०	१९	०	०	०
	भण्डार स्वारा								११	०	०	०	०	०	०	०
	जम्मा								१९	०	०	०	२३	०	०	०
	कुल								५९५	३२	६६	१०	२३	०	०	०
	प्रतिशत								८१.९६	४.४	९.०९	१.३८	३.१७			

माथिको तालिकामा देखाइए भै यस गा.वि.स. का अधिकतम अर्थात् ५९५ (८१.९६%) घरधुरीमा पाइप धारा खानेपानीको मूल स्रोतको रूपमा रहेको छ। यसमा स्तरोन्नति गर्नुपर्ने र नपर्ने दुवै खालका धाराहरू रहेका छन्। यसका अलावा ४.४०% अर्थात् ३२ घरधुरीको खानेपानीको स्रोत सुधारिएको कुवा भएको पाइयो। उल्लेख्य कुरा ६६ अर्थात् ९.०९% घरधुरी नसुधारिएको कुवाको पानी पिउन बाध्य छन् भने १० अर्थात् १.३८% घरधुरी मूल, पंघेरामा निर्भर छन्। केवरेभञ्ज्याङ गा.वि.स.मा खानेपानीको मूल स्रोतका सवालमा सबैभन्दा उल्लेख्य कुरा के हो भने २३ अर्थात् ३.१७% घरधुरी खानेपानीको लागि खोलाखोल्सीमा निर्भर रहेको देखिन्छ। यी स्रोतरूको सुधार र उचित व्यवस्थापन गर्नुपर्ने अहिलेको प्रमुख आवश्यकता देखिन्छ।

२.२.३ खानेपानी स्रोतको सुविधा स्तर निर्धारण

यस गा.वि.स. मा उपलब्ध खानेपानीको अवस्था र स्रोतहरूको प्रकृतिको व्याख्या माथि नै गरिसकिएको छ । कूवा, धारा र खोला यो गा.वि.स.का बासिन्दाका लागि खानेपानीका प्रमुख स्रोत हुन । अबका क्रममा यस गा.वि.स. का विभिन्न टोल र बस्तीहरूमा उपलब्ध ती खानेपानीका स्रोतहरूको सुविधास्तर निर्धारण निम्न तालिकामा देखाइएको छ :

तालिका ५

खानेपानी स्रोतहरूको सुविधा स्तर निर्धारण

वडा नं.	टोलको नाम	पानी थाप्ने स्थान	हालको अवस्था					
			जम्मा घरसंख्या	गुणास्तर	परिमाण	समय	विश्वसनीयता	सुविधास्तर
१	उप्रीटोल	धारा	७	१	१	१	१	१
	कोलमूनी	धारा	११	१	१	१	१	१
	सिरानेटोल	धारा	१२	१	१	१	१	१
	माभ्रघरे टोल	धारा	६	१	१	१	१	१
	मुखिया टोल	धारा	६	१	१	१	१	१
	डहरेटोल	धारा	५	१	१	१	१	१
	कामीटोल माथिल्लो	धारा	११	१	१	१	१	१
	कामीटोल तल्लो	धारा	५	१	१	१	१	१
	तल्लो गाउ	धारा	१२	१	१	१	१	१
	कूवालीटोल	धारा	६	१	१	१	१	१
	वोटेडाडा	धारा	२	१	१	१	१	१
	हर्रेडाडा	धारा	१७	१	१	१	१	१
	जम्मा		१००					
	२	वनकट्टा	धारा	३२	१	१	१	१
काभ्रे		धारा	३६	१	१	१	१	१
रिप		धारा	१५	१	१	१	१	१
जम्मा			८३					
३	बाहुनटोल	धारा	१०	२	१	२	१	२
	सार्की टोल	धारा	११	१	१	१	१	१
	हिलेपानी टोल	धारा	१०	१	१	१	१	१
	घोर्लीछाप	धारा	५४	२	१	२	३	३
	जम्मा		८५					
४	अर्यालथर	कुवा	८	२	१	२	१	२
	कोइरालाथर	कुवा	१४	२	१	२	१	२
	सपौदेटोल	कुवा धारा	३२	१	१	१	१	१
	चिलाउलेडाडा	धारा	१०	१	१	१	१	१
	जुकेपानी	धारा	६	१	१	१	१	१
	मारुनीडाडा	धारा	४	१	१	१	१	१
	गैराघर	कुवा धारा	१३	१	१	१	१	१
	वसनडाडा	धारा	१२	१	१	१	१	१
	केवरेभञ्ज्या	धारा	१३	१	१	१	१	१
	बुढाथोकी	धारा	५	१	१	१	१	१

वडा नं.	टोलको नाम	पानी थाप्ने स्थान	हालको अवस्था					
			जम्मा घरसंख्या	गुणस्तर	परिमाण	समय	विश्वसनीयता	सुविधास्तर
	जिम्मालटोल	धारा	९	१	१	१	१	१
	विचारे	धारा	७	१	१	१	१	१
	विरुवा	धारा	६	१	१	१	१	१
	पाहारा	धारा	३	१	१	१	१	१
	रातडाडा	कुवा	२	३	१	२	१	३
	ढाडगाउ	धारा	४	१	१	१	१	१
	जम्मा		१४८					
५	सोती टोल	धारा	४	१	१	१	१	१
	आले टोल	धारा	७	१	१	१	१	१
	डहरे टोल	धारा	६	१	१	१	१	१
	चूलीथर	धारा	८	१	१	१	१	१
	गोठथर	धारा	९	१	१	१	१	१
	जम्मा		३४					
६	दुईभाईथर	धारा	१५	१	१	१	१	१
	गैह्राथोक	धारा	९	१	१	१	१	१
	लामाथर	धारा	६	१	१	१	१	१
	नेपानेडाडा	धारा	२४	१	१	१	१	१
	सिंजालीथर	धारा	१०	१	१	१	१	१
	भेरुछाप	धारा	७	१	१	१	१	१
	चारघर	धारा	४	१	१	१	१	१
	पोखरडाडा	धारा	७	१	१	१	१	१
	गिद्ध गैछा	धारा	४	१	१	१	१	१
	खानी डाडा	धारा	६	१	१	१	१	१
	टौकल्दी	धारा	१	१	१	१	१	१
	गाबुडाडा	धारा	१	१	१	१	१	१
	तामाखर	धारा	२	१	१	१	१	१
	जम्मा		९६					
७	दरलामी टोल	धारा	७	१	१	१	१	१
	खालडाडा	धारा	६	१	१	१	१	१
	जहानेथर	धारा	७	१	१	१	१	१
	कोटथर	धारा	८	१	१	१	१	१
	दुबेथर	धारा	११	१	१	१	१	१
	गोठथर	धारा	६	१	१	१	१	१
	बगालेथर	धारा	७	१	१	१	१	१
	कामीटोल	धारा	१३	१	१	१	१	१
	तिनघरटोल	धारा	९	१	१	१	१	१
	देउराली	धारा	५	१	१	१	१	१
	चीथाक टोल	धारा	१२	१	१	१	१	१
	जम्मा		९१					
८	तल्लो गाउ	कुवा	८	१	१	१	२	२
	माझ गाउ	धारा	१४	१	१	१	२	२
	ब्राहमण गाउ	धारा	१९	१	१	१	२	२
	देउराली टोल	धारा	६	१	१	१	२	२
	जम्मा		४७					
९	ठाटी स्वारा	धारा	८	२	१	१	३	३

वडा नं.	टोलको नाम	पानी थाप्ने स्थान	हालको अवस्था					
			जम्मा घरसंख्या	गुणस्तर	परिमाण	समय	विश्वसनीयता	सुविधास्तर
	लाडकु	खोला	४	२	१	१	३	३
	कुमस्वारा	खोला	१९	२	१	१	३	३
	भण्डार स्वारा	धारा	११	२	१	१	३	३
	जम्मा		४२					
	गा.वि.स.को जम्मा		७२६					

माथिको तालिकामा देखाइए अनुसार यस गा.वि.स. को वडा नं. १, २, ५, ६ र ७ का सम्पूर्ण टोलहरूमा उपलब्ध खानेपानीको स्रोतको सुविधा स्तर राम्रो रहेको देखिन्छ। वडा नं. ३ को सार्कीटोल र हिलेपानी टोलको स्रोतको स्तर राम्रो रहेको देखिन्छ भने बाहुन टोलमा उपलब्ध स्रोतको सुविधा स्तर औसत रहेको र घोर्लीछापको सुविधा स्तर नराम्रो रहेको देखिन्छ। त्यस्तै वडा नं. ४ को रातडाँडामा उपलब्ध स्रोतको सुविधा स्तर नराम्रो रहेको छ भने अर्यालथर र कोइरालाथरमा उपलब्ध कुवाको सुविधा स्तर औसत हिसाबको छ। बाँकी टोलहरूको सुविधा स्तर राम्रो रहेको छ। वडा नं. ८ का चारवटै टोलको खानेपानीको सुविधा स्तर औसत खालको रहेको छ। खानेपानीको स्रोतको सबैभन्दा कमजोर अवस्थ वडा नं. ९ मा छ जहाँका सबै ४ वटै टोलका बासिन्दाहरू खोलाको पानीमा निर्भर छन् त्यसैले सो स्रोतको स्तर नराम्रो रहेको छ।

यस प्रकार वडा नं. ३ र ४ का केही टोलहरू र वडा नं. ८ र ९ का सम्पूर्ण टोलहरूमा उपलब्ध खानेपानीको सुविधा स्तरलाई मुख्य प्राथमिकतामा राखी सुविधा स्तर बढाउने योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्ने तात्कालीक आवश्यकता देखिन्छ।

२.२.४ केवरेभञ्ज्याङ गा.वि.स.मा सञ्चालित खानेपानी योजनाहरूको स्थिति

यस केवरेभञ्ज्याङ गा.वि.स. मा विभिन्न निकाय र संस्थाहरूद्वारा निर्माण सम्पन्न गरिएका विभिन्न खानेपानी योजनाहरू संचालित छन्। यी मध्ये कुनै धेरै पुराना र कुनै नयाँ पनि छन्। तलको तालिकामा यस गा.वि.स. मा सञ्चालित ती खानेपानी योजनाहरूको वर्तमानमा विद्यमान स्थिति देखाइएको छ।

तालिका ६

केवरेभञ्ज्याङ गा.वि.स.मा सञ्चालित खानेपानी योजनाहरूको स्थिति

क्र.सं.	योजनाको नाम	हाल प्रयोगमा रहेका स्रोतहरू	योजनाको प्रकार	वडा नं.	जम्मा लाभान्वित घर धुरीहरू	लाभान्वित टोलहरूको नाम	सेवा सञ्चालन भएको वर्ष	योजनाको भौतिक अवस्था	सुधार गर्नु पर्ने
१	मल्याहा पहाड खा.पा.		ग्राभीटी	५	४	सोती टोल		राम्रो	
२	गावुडाडा फिके खा.पा.		ग्राभीटी	५	२३	चुली,गोठथर, डहरे		राम्रो	
३	तापके लि.खा.पा.यो.		लिफ्टीङ्ग	७	५२	९ टोल		राम्रो	आर.भि.टि.
४	निव्वा खोला खा.पा.			६	३०	दुईभाईथर, गैह्राथोक, लामाथर		सन्तोषजनक	पानीको गुणस्तर
५	खल्लु क गैह्रा		ग्राभीटी	३	४७	घोर्लीछाप	२०३९	सन्तोषजनक	पानीको गुणस्तर, मात्रा, पाइपलाइन
६	धारापानी खा.पा.		ग्राभीटी	३	१०	हिलेपानी टोल			
७	सपौदे लि.खा.पा.यो.		लिफ्टीङ्ग	४	११९	अर्यालथर, कोईराला, सपौदे,चिलाउने,जुकेपानी	२०६९	सन्तोषजनक	पानीको गुणस्तर, मात्रा,
८	वनकट्टा लि.खा.पा.यो.		लिफ्टीङ्ग	१	१००	१२ टोल	२०६७	राम्रो	
९	वनकट्टा लि.खा.पा.यो.		लिफ्टीङ्ग	२	३२	वनकट्टा	२०६७	राम्रो	इन्टेक क्षेत्रमा
१०	सपौदे खा.पा.यो.		ग्राभीटी	३	१०	हिलेपानी टोल	२०६९	राम्रो	इन्टेक क्षेत्रमा
११	काफलडाडा खा.पा.		लिफ्टीङ्ग	८	३१	माभ्रगाउ, बाहुनटोल		नराम्रो	पाइपलाइन, इन्टेक, आर.भि.टि.
१२	टोकल्दी			५	६	आलेटोल		राम्रो	
१३	काभ्रे लि.खा.पा.यो.		लिफ्टीङ्ग	२	३४	काभ्रे	२०६९	राम्रो	पानीको गुणस्तर, मात्रा,
१४	विरौटा डाडा खा.पा.यो.		ग्राभीटी	९	४	ठांटीस्वारा	२०५६	सन्तोषजनक	पानीको गुणस्तर, मात्रा, पाइपलाइन
१५	घोम्दे ठांटीस्वारा		ग्राभीटी	९	४	ठांटीस्वारा	२०४६	सन्तोषजनक	पानीको गुणस्तर, पाइपलाइन
१६	धुनीखेत खा.पा.		ग्राभीटी	९	१९	कुम्बारा	२०२९	सन्तोषजनक	पानीको गुणस्तर, मात्रा, पाइपलाइन
१७	तापके लि.खा.पा.यो.		लिफ्टीङ्ग	७	९१	१२ टोल	२०६७	राम्रो	धारा थप गर्नुपर्ने

माथिको तालिकामा देखाइएजस्तै यस गा.वि.स.मा सञ्चालित कुल सत्र वटा खानेपानी योजनाहरू मध्ये ९ वटाको स्थिति राम्रो रहेको देखिन आएको छ भने ६ वटाको स्थिति सन्तोषजनक छ । वडा नं. ८ को काफलडाँडा खानेपानी योजनाको अवस्था नराम्रो रहेको स्थिति देखिन्छ जसमा पाइपलाइन, इन्टेक र आर.भि.टि. मा सुधार गर्नुपर्ने तत्कालीक आवश्यकता छ । बाँकीका सन्तोषजनक र राम्रो स्थितिका आयोजनाहरूमा पनि धेरै जसोमा पानीको गुणस्तर, मात्रा, इन्टेक र पाइपलाइनमा सुधार गर्नुपर्ने देखिन्छ । यिनै कार्यहरूलाई प्राथमिकता क्रममा राखी अबका योजनामा छनोट गर्नुपर्ने आवश्यकता छ ।

२.३ स्वास्थ्य र सरसफाईको स्थिति

वास कार्यक्रम लागु हुनु पूर्व यस गा.वि.स.मा सरसफाई र स्वास्थ्यको अवस्थामा अत्यन्तै नाजुक रहेको थियो । कार्यक्रम लागु हुनु पूर्व कुल ६८७ घरधुरीमा शौचालय प्रयोग गर्ने घरधुरीको संख्या अत्यन्तै न्युन रहेको थियो भने जब वास कार्यक्रम लागु भए पश्चात यस गा.वि.स.मा शौचालयमा तिब्र रूपमा विकास भएको छ ।

२.३.१ स्वास्थ्य

स्वास्थ्य सुविधाको रूपमा यस गा.वि.स. को वडा नं. ४ केवरेमा एक उपस्वास्थ्य चौकी रहेको छ ।

क) बाल पोषण

उपस्वास्थ्य चौकीले दिएको तथ्याङ्क अनुसार आ.ब. २०७०/७१ मा तौल मापन गरिएका कुल ६४९ पाँच वर्ष मुनिका बालबालिकाहरूमा तौल सामान्य रहेको छ । ती बालबालिकामा कुपोषणको समस्या नरहेको देखिन्छ भने ९ बालिका र २ बालक गरी कुल ११ जनामा भिटामिनजन्य पोषकतत्त्वको कमीले हुने समस्या देखिएको थियो ।

ख) भाडापखाला उपचार

उप स्वास्थ्य चौकीले दिएको तथ्याङ्क अनुसार उक्त आ.ब. २०७०/७१ मा जम्मा १६६ बालबालिकाको भाडापखालाको उपचार गरिएको थियो । यी मध्ये कसैमा पनि जलवियोजनको समस्या थिएन भने ७७ जनाको उपचार उपस्वास्थ्य चौकीमा गरी २ जनालाई अन्यत्र सिफारिस गरिएको थियो । त्यस्तै कुल ८९ बालबालिकाको उपचार गा.स्व.का. र मातृशिशु कार्यकर्ताबाट गरिएको थियो ।

२.३.२ सरसफाई

हाम्रो देशका अधिकांश गा.वि.स.हरूमा विद्यमान घरायसी र वातावरणीय सरसफाई एक चुनौतीको रूपमा रहेको कुरा हामीबाट छिपेको छैन । यसरी घरायसी र वातावरणीय सरसफाई

कायम गर्न शौचालयको भूमिका महत्त्वपूर्ण हुने गर्छ । यस गा.वि.स. मा घरायसी र संस्थागत शौचालयको अद्यावधिक स्थिति अबको खण्डमा व्याख्या गरिएको छ ।

अ) घरायसी शौचालय

घरायसी सरसफाईको सवालमा शौचालयको भूमिका सबैभन्दा महत्त्वपूर्ण हुने गर्दछ । हाम्रो देशको सन्दर्भमा विगतमा उचित र व्यवस्थित शौचालयको अभावमा भाडा पखाला लगायतका महामारीहरूको संक्रमणले धेरै बालबालिकाले अकालमा ज्यान गुमाएको तथ्य हामीबाट छिपेको छैन । व्यवस्थित शौचालय घरको सान र परिवारका सदस्यको स्वास्थ्यको कडीको रूपमा रहेको हुन्छ । यस केवरेभञ्ज्याङ गा.वि.स.का कुल ७२६ घरधुरीमा उपलब्ध शौचालयको प्रकृतिलाई निम्न तालिकामा देखाइएको छ :

तालिका ७

घरायसी शौचालयको अवस्था

वडा नं.	टोलको नाम	विद्यमान वाश योजना वमोजिमका घरसंख्या				हालको अवस्था			
		पक्की शौचालय भएका	कच्ची शौचालय भएका	शौचालय नभएका	जम्मा घरसंख्या	पक्की शौचालय भएका	कच्ची शौचालय भएका	शौचालय नभएका	जम्मा घरसंख्या
१	उप्रीटोल					६	१	०	७
	कोलमुनी					९	२	०	११
	सिरानेटोल					११	१	०	१२
	माभघरे टोल					६	०	०	६
	मुखिया टोल					६	०	०	६
	डहरेटोल					४	१	०	५
	कामीटोल माथिल्लो					३	८	०	११
	कामीटोल तल्लो					३	२	०	५
	तल्लो गाड					९	३	०	१२
	कूवालीटोल					१	५	०	६
	वोटेडाडा					१	१	०	२
	हर्रेडाडा					११	६	०	१७
	जम्मा					७०	३०	०	१००
२	वनकट्टा					१७	१५	०	३२
	काभ्रे					१७	१६	३	३६
	रिप					११	४	०	१५
	जम्मा					४५	३५	३	८३
	बाहुनटोल					९	१	०	१०
३	सार्की टोल					७	४	०	११
	हिलेपानी टोल					१०	०	०	१०
	घोलीछाप					३६	१३	५	५४
	जम्मा					६२	१८	५	८५
	अर्यालथर					५	३	०	८
४	कोइरालाथर					१०	२	२	१४

वडा नं.	टोलको नाम	विद्यमान वाश योजना वमोजिमका घरसंख्या				हालको अवस्था			
		पक्की शौचालय भएका	कच्ची शौचालय भएका	शौचालय नभएका	जम्मा घरसंख्या	पक्की शौचालय भएका	कच्ची शौचालय भएका	शौचालय नभएका	जम्मा घरसंख्या
	सपौदेटोल					१५	१७	०	३२
	चिलाउलेडाडा					२	८	०	१०
	जुकेपानी					६	०	०	६
	मारुनीडाडा					१	३	०	४
	गौराघर					५	८	०	१३
	वसनडाडा					१२	०	०	१२
	केवरेभञ्ज्या					१०	३	०	१३
	बुढाथोकी					४	१	०	५
	जिम्मालटोल					८	१	०	९
	विचारे					७	०	०	७
	विरुवा					३	२	१	६
	पाहारा					३	०	०	३
	रातडाडा					२	०	०	२
	ढाडगाउ					४	०	०	४
	जम्मा					९७	४८	३	१४८
५	सोती टोल					४	०	०	४
	आले टोल					५	२	०	७
	डहरे टोल					४	१	१	६
	चूलीथर					६	२	०	८
	गोठथर					७	१	१	९
	जम्मा					२६	६	२	३४
६	दुईभाईथर					७	८	०	१५
	गैहाथोक					२	७	०	९
	लामाथर					२	४	०	६
	नेपानेडाडा					१७	७	०	२४
	सिंजालीथर					१०	०	०	१०
	भेरुछाप					५	२	०	७
	चारघर					४	०	०	४
	पोखरडाडा					४	३	०	७
	गिद्ध गैछा					४	०	०	४
	खानी डाडा					६	०	०	६
	टौकल्दी					१	०	०	१
	गाबुडाडा					१	०	०	१
	तामाखर					०	२	०	२
	जम्मा					६३	३३	०	९६
७	दरलामी टोल					४	३	०	७
	खालडाडा					२	४	०	६
	जहानेथर					२	५	०	७
	कोटथर					७	१	०	८
	दुबेथर					१०	१	०	११
	गोठथर					५	१	०	६
	बगालेथर					५	२	०	७
	कामीटोल					३	१०	०	१३

वडा नं.	टोलको नाम	विद्यमान वास योजना वमोजिमका घरसंख्या				हालको अवस्था			
		पक्की शौचालय भएका	कच्ची शौचालय भएका	शौचालय नभएका	जम्मा घरसंख्या	पक्की शौचालय भएका	कच्ची शौचालय भएका	शौचालय नभएका	जम्मा घरसंख्या
	तिनघरटोल					८	१	०	९
	देउराली					५	०	०	५
	चीथाक टोल					९	३	०	१२
	जम्मा					६०	३१	०	९१
८	तल्लो गाउ					६	२	०	८
	माभ गाउ					९	५	०	१४
	ब्राहमण गाउ					१८	१	०	१९
	देउराली टोल					४	२	०	६
	जम्मा					३७	१०	०	४७
९	ठाटी स्वारा					५	०	३	८
	लाडकु					०	४	०	४
	कुमस्वारा					१०	७	२	१९
	भण्डार स्वारा					४	५	२	११
	जम्मा					१९	१६	७	४२
	गा.वि.स.को जम्मा					४७९	२२७	२०	७२६
	प्रतिशत					६५.९८	३१.२७	२.७५	१००.०

माथिको तालिकामा देखाइए अनुसार यस गा.वि.स.का बहुसंख्यक अर्थात् ४७९ (६५.९८%) घरधुरीमा पक्की शौचालय उपलब्ध छ भने २२७ (३१.२७%) घरहरूमा कच्ची शौचालय रहेको छ । उल्लेख्य कुरा के छ भने यस गा.वि.स.का २० (२.७५%) घरधुरीमा शौचालय नै उपलब्ध छैन, त्यसैले शौचालय नभएका घरहरूमा शौचालयको सुनिश्चितता र कच्ची शौचालयको स्तरोन्नति सरसफाईको दृष्टिकोणबाट यस गा.वि.स.को अहिलेको टडकारो आवश्यकता रहेको देखिन्छ ।

आ) संस्थागत शौचालय

वि.स. २०६८ मा तयार पारिएको यस गा.वि.स.को वास योजनामा यस गा.वि.स.मा विभिन्न उद्देश्य लिएर विभिन्न किसिमका सामाजिक समूहहरू क्रियाशिल रहेको तर ती संस्थाहरूको आफ्नो नियमित बैठक संचालनका लागि निजी भवन तथा चर्पीको अभाव रहेको कुरा उल्लेख गरिएको थियो । त्यसैले संस्थागत हिसाबले गा.वि.स.मा शौचालयको अवस्था निकै कमजोर रहेको कुरा पनि उल्लेख गरिएको थियो ।

हाल यस गा.वि.स.का विभिन्न संस्था र विद्यालयहरूमा रहेको शौचालयको अवस्था निम्नानुसार छ :

तालिका ८
संस्थागत शौचालयको अवस्था

क्र.सं	विद्यालय वा संस्थाको नाम	विद्यमान वाश योजना बमोजिमको संख्या				हालको अवस्था (संख्या)			
		शौचालय भएको	प्रयोगमा रहेको	पानीको सुविधा भएको	लैंगिक मैत्री भएको	शौचालय भएको	प्रयोगमा रहेको	पानीको सुविधा भएको	लैंगिक मैत्री भएको
१	काभ्रे देउराली आमा समूह								
२	रानीपोखरी आमा समूह					√	√		
३	विद्या ज्योती प्रा. वि	√	√	√	√	√	√	√	√
४	गुहेश्वरी प्रा.वि.					√	√		√
५	समाज सुधार आमा समूह								
६	दिव्य ज्योती युवा क्लब								
७	बालसिद्ध मन्दिर								
८	सचेतना केन्द्र								
९	जलदेवी आमा समूह								
१०	वसन्धरा आमा समूह								
११	केवरे गा.वि.स. कार्यालय					√	√	√	√
१२	पाथमिक स्वा. केन्द्र केवरे					√	√	√	√
१३	जगदम्बा प्रा. वि.	√	√		√	√	√		√
१४	बाल तपस प्रा वि					√	√		
१५	बाल तपस आमा समूह								
१६	आदर्श लाडघाली पुन क्लब								
१७	तेज प्रगती प्रा वि	√	√		√	√	√		√
१८	गरौकालिका आमा समूह								
१९	गह्रौकालिका प्रा.वि					√	√		
२०	कालीनाग आमा समूह								
२१	मनकामना युवा क्लब								
२२	बाल सिद्ध उ.मा.वि.	√		√	√	√	√	√	√

उल्लेखित तालिकाका अनुसार यस गा.वि.स.मा जम्मा २२ वटा संस्थाहरू सञ्चालित रहेको पाइयो । ती मध्ये मात्र १० वटा संस्थामा शौचालय रहेको पाइयो भने बाँकीमा शौचालय नै नरहेको स्थिति देखियो । सञ्चालित १० वटा शौचालयमा पनि सबैमा पानीको सुविधा र लैङ्गिक मैत्री वातावरण नभएको समेत पाइयो । यस प्रकार संस्थागत शौचालय अवस्था वि.स. २०६८ मा तयार पारिएको यस गा.वि.स.को वास प्लानमा उल्लेख गरिएको भन्दा खासै फरक हुन सकेको छैन, तसर्थ संस्थागत शौचालयको निर्माण, सुधार र उचित व्यवस्थापन यथाशक्य छिटो गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

२.३.३ पूर्ण सरसफाईका सूचकहरूको स्थिति

सवै घरपरिवारले चर्पीको नियमित प्रयोग गर्ने, महत्वपूर्ण अवस्थामा सावुन पानीले हात धुने, घरायसी तहमा पिउने पानी शुद्धिकरण गरी पिउने, व्यक्तिगत सरसफाइ कायम गर्ने, घरभित्र तथा बाहिरका ठोस फोहर मैला खाडलमा फाल्ने, खेर गएको पानीको उचित व्यवस्थापन गर्ने, भांडा सुकाउने चांग भएका र धुवा रहित चुल्हो भएका (गोबर ग्यांस, प्राकृतिक ग्यांस वा अन्य समेत) लाई पूर्ण सरसफाईका सूचकहरूको रूपमा परिभाषित गर्ने गरिन्छ । केवरेभञ्ज्याङ गा.वि.स.का कुल ७२६ घरधुरीमा व्यवहारमा रहेको पूर्ण सरसफाईका विभिन्न सूचकहरूको स्थिति निम्न तालिकामा देखाइएको छ :

तालिका ९

पूर्ण सरसफाईका सूचकहरूको स्थिति

वडा नं.	टोलको नाम	घरसंख्या							
		सवै घरपरिवारले चर्पीको नियमित प्रयोग गर्ने	महत्वपूर्ण अवस्थामा सावुन पानीले हात धुने	घरायसी तहमा पिउने पानी शुद्धिकरण गरी पिउने	व्यक्तिगत सरसफाइ कायम गर्ने	घरभित्र तथा बाहिरका ठोस फोहर मैला खाडलमा फाल्ने	खेर गएको पानीको उचित व्यवस्थापन गर्ने	भांडा सुकाउने चांग भएका	धुवा रहित चुल्हो भएका (गोबर ग्यांस, प्राकृतिक ग्यांस वा अन्य समेत)
१	उप्रीटोल	७	७	७	७	०	०	३	०
	कोलमूनी	११	११	०	११	११	५	१	०
	सिरानेटोल	१२	१२	०	१२	१२	७	२	०
	माभुघरे टोल	६	६	०	६	०	६	०	०
	मुखिया टोल	६	६	०	६	०	६	६	०
	डहरेटोल	४	४	०	४	०	४	२	०
	कामीटोल माथिल्लो	११	११	२	११	७	१०	२	०
	कामीटोल तल्लो	५	५	५	५	५	५	०	०
	तल्लो गाउ	१२	१२	०	१२	१२	१२	०	०
	कूवालीटोल	६	६	१	६	३	१	३	०
	बोटेडाडा	२	२	१	२	०	०	०	०
	हरेंडाडा	१७	५	२	७	७	०	२	०
	जम्मा	९९	८७	१८	८९	५७	५६	२१	०
	२	वनकट्टा	३२	३२	१०	३२	३२	१०	९
काभ्रे		३२	३३	१२	३६	१५	६	१०	२
रिप		१५	१५	८	१५	१५	५	६	१
जम्मा		७९	८०	३०	८३	६२	२१	२५	३
बाहुनटोल		१०	१०	६	१०	०	०	१	०
३	साकी टोल	११	११	५	१०	०	१	१	२
	हिलेपानी टोल	११	११	३	११	४	३	४	१
	घोर्लीछाप	४९	४९	४	५४	०	०	९	०
	जम्मा	८१	८१	१८	८५	४	४	१५	३
	अर्यालथर	८	८	०	८	०	०	०	०
४	कोइरालाथर	१२	३	१०	१२	२	०	५	०
	सपौदेटोल	३२	३२	८	३२	३	०	१६	०
	चिलाउलेडाडा	१०	१०	३	१०	१	०	०	०
	जुकेपानी	६	६	२	६	२	०	३	०
	मारुनीडाडा	४	४	३	४	२	०	०	०
	गौराघर	१३	१३	११	१३	११	०	०	०
	वसनडाडा	१२	१०	१०	१२	३	०	०	०
	केवरेभञ्ज्या	१३	१३	१३	१३	२	०	०	०

वडा नं.	टोलको नाम	घरसंख्या							
		सबै घरपरिवारले ढुंगीको नियमित प्रयोग गर्ने	महत्वपूर्ण अवस्थामा सावुन पानीले हात धुने	घरायसी तहमा पिउने पानी शुद्धिकरण गरी पिउने	व्यक्तिगत सरसफाइ कायम गर्ने	घरभित्र तथा बाहिरका ठोस फोहर मैला खाडलमा फाल्ने	खेर गाएको पानीको उचित व्यवस्थापन गर्ने	भाडा सुकाउने चागा भाएका	धुवा रहित चूल्हो भाएका गोबर म्यास, प्राकृतिक म्यास वा अन्य स्रोत
	बुढाथोकी	५	२	२	५	१	०	३	०
	जिम्मालटोल	८	३	३	८	२	०	०	०
	विचारे	७	३	३	७	१	०	०	०
	विरुवा	५	४	४	५	१	०	०	०
	पाहारा	३	१	१	३	१	०	०	०
	रातडाडा	२	२	५	२	१	०	०	०
	ढाडगाउ	४	४	४	४	१	०	३	०
	जम्मा	१४४	११८	८२	१४४	३४	०	३०	०
५	सोती टोल	४	४	४	४	४	४	४	०
	आले टोल	७	७	७	७	७	७	७	०
	डहरे टोल	६	६	६	६	६	६	४	१
	चूलीथर	८	८	८	८	८	८	३	०
	गोठथर	९	९	९	९	९	९	०	०
	जम्मा	३४	३४	३४	३४	३४	३४	१८	१
६	दुईभाईथर	१५	१५	१५	१५	१५	०	३	२
	गैढाथोक	९	९	९	९	६	३	१	०
	लामाथर	६	६	६	६	३	०	०	०
	नेपानेडाडा	२४	२४	२४	२४	२४	०	३	४
	सिंजालीथर	१०	१०	१०	१०	१०	१	५	२
	भैरुछाप	७	७	७	७	७	०	३	०
	चारघर	४	४	४	४	४	०	४	०
	पोखरडाडा	७	७	७	७	७	०	०	१
	गिद्ध गैछा	४	४	४	४	४	०	०	०
	खानी डाडा	६	६	६	६	६	२	२	२
	टौकल्दी	१	१	१	१	१	१	१	१
	गाब्रुडाडा	१	१	१	१	१	१	१	१
	तामाखर	२	२	२	२	२	०	२	०
	जम्मा	९६	९६	९६	९६	९०	८	२५	१३
७	दरलामी टोल	७	७	४	७	३	१	४	४
	खालडाडा	६	६	६	६	२	२	०	२
	जहानेथर	७	७	३	७	६	३	४	३
	कोटथर	८	८	८	८	२	३	१	८
	दुबेथर	११	११	८	११	८	२	२	९
	गोठथर	६	६	४	६	५	१	१	६
	बगालेथर	७	७	३	७	३	१	१	७
	कामीटोल	१३	१३	१०	१३	२	४	४	४
	तिनघरटोल	९	९	४	९	४	२	२	८
	देउराली	५	५	२	५	१	२	२	५
	चीथाक टोल	१२	१२	८	१२	१०	४	४	७
	जम्मा	९१	९१	६०	९१	४६	२५	२५	६३
८	तल्लो गाउ	८	८	०	८	०	१	०	०
	माभ्र गाउ	१४	१४	७	१४	५	०	०	०
	ब्राहमण गाउ	१९	१९	१९	१९	३	०	१	१
	देउराली टोल	६	६	६	६	६	०	०	०
	जम्मा	४७	४७	३२	४७	१४	१	१	१
९	ठाटी स्वारा	५	५	०	८	८	८	२	१
	लाडकु	०	४	१	४	४	४	०	०
	कुमस्वारा	१०	१९	३	१९	१०	१९	२	५
	भण्डार स्वारा	४	११	११	११	११	११	१	१
	जम्मा	१९	३९	१५	४२	३३	४२	५	७
	गा.वि.स. जम्मा	६९०	६७३	३८५	७११	३७४	१९१	१६५	९१
	प्रतिशत	९५.०४	९२.७०	५३.०३	९७.९३	५१.५१	२६.३०	२२.७२	१२.५३

माथिको तालिका अनुसार यस गा.वि.स. का ७२६ घरधुरी मध्ये ९५.०४ प्रतिशत अर्थात् ६९० घरधुरीमा सबै जनाले नियमित रूपमा चर्पी प्रयोग गर्ने देखियो भने ९२.७० प्रतिशत अर्थात् ६७३ घरधुरीमा महत्त्वपूर्ण अवस्थामा साबुन पानीले हात धुने गरेको पाइयो । त्यस्तै घरायसी तहमा पिउने पानी शुद्धीकरण गरी पिउने घरपरिवार जम्मा ५३.०३ प्रतिशत अर्थात् ३८५ घरधुरी देखिन्छन् भने व्यक्तिगत सरसफाई कायम गर्ने ९७.९३ प्रतिशत अर्थात् ७११ घरधुरी, घरभित्र तथा बाहिरका ठोस फोहर मैला खाडलमा फाल्ने ५१.५१ प्रतिशत अर्थात् ३७४ घरधुरी, खेर गएको पानीको उचित व्यवस्थापन गर्ने २६.३० प्रतिशत अर्थात् १९१ घरधुरी, भाँडा सुकाउने चाँग भएका २२.७२ प्रतिशत अर्थात् १६५ घरधुरी र धुवा रहित चुल्हो भएका १२.५३ प्रतिशत अर्थात् ९१ घरधुरी देखिन्छन् । वडागत हिसाबमा पनि कुनै पनि वडा यी सूचकहरूमा पूर्ण देखिएनन् । यस प्रकार केवरेभञ्ज्याङ गा.वि.स. पूर्ण सरसफाईका सूचकमा अझै कमजोर रहेको कुरा यी तथ्याङ्कबाट निचोड निकाल्न सकिन्छ ।

२.३.४ वातावरणिय सरसफाईको अवस्था

वातावरणीय सरसफाईको दृष्टिकोणबाट हेर्दा यस केवरेभञ्ज्याङ गा.वि.स.मा वास योजनाको कार्यान्वयन पश्चात् सकारात्मक परिवर्तनहरू देखिएका छन् । पहिलेजस्तो जथाभावी दिशा गर्नाले सिर्जना हुने वातावरणीय समस्यालाई कच्ची र पक्की शौचालय निर्माणले कम गरिदिएको छ भने विभिन्न रोगहरूको स्थिति पनि भयावह हिसाबको छैन । तैपनि अझै केही घर धुरीमा शौचालयको अभाव, कमजोर शौचालयको निर्माण, संस्थागत शौचालयहरूको अभाव आदिले वातावरणीय सरसफाईलाई ठूलै चुनौती दिएका छन् । पूर्ण सरसफाईका सूचकहरूमध्ये घरभित्र तथा बाहिरका ठोस फोहर मैला खाडलमा फाल्ने बानीको विकास गा.वि.स.का मात्र ५१.५१ प्रतिशत अर्थात् ३७४ घरधुरीले गरेको पाइयो भने मात्र १२.५३ प्रतिशत अर्थात् ९१ घरधुरीमा धुवारहित चुलो भएको पाइयो । यसबाट पनि वातावरणीय सरसफाईमा प्रतिकूल असर पार्ने व्यवहारहरू अझै पनि चलनचल्तीमै रहेका छन् । यसर्थ यी प्रतिकूल असर पार्ने व्यवहारहरूलाई कम गर्दै वातावरणीय सरसफाईलाई वढावा दिने खालका कार्यक्रमहरूको आवश्यकता देखिन्छ । धुवारहित चुलोको सवालमा र ठोस फोहरलाई खाडलमा राख्ने सवालमा जनचेतना र अनुगमन कार्य प्रभावकारी हुन सक्दछ । त्यसतर्फपनि ध्यान दिइनु पर्दछ ।

२.४ गा.वि.सको वाश योजना कार्यान्वयन तथा संसोधित कार्ययोजना

२.४.१ विभिन्न खानेपानी योजनाहरू

तालिका १०

प्रस्ताव गरिएका विभिन्न खानेपानी योजनाहरू

क्र.सं.	योजनाको नाम प्राथमिकताको आधारमा	वडा नं.	किसिम	श्रोतको नाम	अनुमानित संरचनाहरूको विवरण					टोलको नाम/घरघुरी	जातीय घरघुरी				बाढी पहिरोको संभावना
					इण्टेक	टि. भि. म्.	धारा	प्रसारण लाइन मि	शाखा लाइन मि		जनजाती	दलित	अन्य	जम्मा	
	ग्राभीटी योजनाहरू														
१	धुनिखेत वसेनी खा.पा.यो.	९	पुनःनिर्माण	धुनिखेत	१	१	७	१६००		लाडकु, कुमस्वारा	१४		९	२३	छैन
२	विरुवा खा.पा.यो.	४	पुनःनिर्माण	विरुवा	१	१	४	३००		विरुवा पहरा, रातडाडा, ढाडगाउ	४	५	६	१५	छैन
३	खल्लु क गैरा	३,४	मर्मत		१	१	२	९००		घोर्लीछाप, रातडाडा				५८	छैन
४	घोर्लीछाप खल्लुक गैहा खा.पा.यो.	३	पुनःनिर्माण	घोर्लीछाप	१	२	८	५००		घोर्लीछाप	१४	१९	२३	५६	छैन
५	रिपा खा.पा.यो.	२	मर्मत			१	२	११००		रिपा टोल	१५			१५	छैन
६	जुकेपानी खा.पा.यो.	४	पुनःनिर्माण	जुकेपानी	१			१२००		जुकेपानी टोल			८	८	छैन
७	धारापानी खा.पा. टंकी निर्माण	४,३	मर्मत	धारापानी मुल	१	१		५००		जिम्मालथर, हिलेपानी, विचारे	८	५	१३	२६	छैन
८	तुलो गाउ खा.पा.यो.	८	पुनःनिर्माण	कुवा	४		४			तल्लो गाउ, माफु गाउ, बाहुन गाउ, देउराली	२३	२	२२	४७	छैन
९	विरोटा डाडा, घोर्ली ठाटीस्वारा, सल्लुक गैहास्वारा	९	पुनःनिर्माण	कुवा	४		४			ठाटीस्वारा, लाडकु, कुमस्वारा, भण्डारस्वारा	१७	७	१८	४२	छैन

क्र.सं.	योजनाको नाम प्राथमिकताको आधारमा	वडा नं.	किसिम	श्रोतको नाम	अनुमानित संरचनाहरूको विवरण					टोलको नाम/घरघुरी	जातीय घरघुरी				बाढी पहिरोको संभावना
					इष्टक	टि.मि.	धारा	प्रसारण लाइन मि	शाखा लाइन मि		जनजाती	दलित	अन्य	जम्मा	
	लिफ्टीड योजनाहरू														
१	काफलडाडा लि.खा.पा.यो.	८	पुनःनिर्माण I	काफलडाडा	१	१	१०	२००		तल्लो गाउ,माफ्क गाउ, वाहुन देउराली	२३	२	२२	४७	छैन
२	सपौदे लि.खा.पा.यो.	४	पुनःनिर्माण I	सपौदे	१	१	४	२००		अर्यालथर, कोईराला, सपौदे	१२	२५	१७	५४	छैन
३	तापके लि.खा.पा.यो.	७		तापक	१	१	९			कोटथर,दुवेथर,दर्लामीटोल,वाल तपस प्रा.वि,खालडाडा टोल,गोठथर,देउराली	४४			४४	छैन
४	वनकट्टा लि.खा.पा.	१	मर्मत	वनकट्टा			२	२००		वाल सिद्ध उ.मा.वि.					छैन
	स्रोत सुधार योजनाहरू														
१	स्कूल मुनी टंकी निर्माण	८	पुनःनिर्माण I	स्कूल मुनी कुवा		१	३			तल्लो गाउ	८			८	छैन
२	सपौदे कुवा टंकी निर्माण	४	पुनःनिर्माण I	सपौदे कुवा		१	२			अर्यालथर, कोईराला, सपौदे	५	४	१६	२५	छैन
३	ठुलो पधेरो टंकी निर्माण	३	पुनःनिर्माण I	ठुलो पधेरो		१	४			घोर्लीछाप	१२	१०	२१	४३	छैन
४	वाहुनथर खा.पा.कुवा निर्माण	३	पुनःनिर्माण I	कुवा		१	२			वाहुनथर			१०	१०	छैन
५	हरे,धारापानी,हिलेपानी,तुरतुरे,कोपचे,दाउन्ने	३	मर्मत	कुवा		१	४			सार्की टोल हिलेपानी	९	१२		२१	छैन
६	ठुलो कुवा केतु खोला कामी खोला	१		कुवा		३	१२			कामीटोल तल्लो गाउ	१२	१७		२९	छैन
७	कवालीधारा भालुडु काठे पधेरा	२	पुनःनिर्माण I	कुवा		३				वनकट्टा काभ्रे रिप	१४	१४	१०	३८	छैन

क्र.सं.	योजनाको नाम प्राथमिकताको आधारमा	बडानं	किसिम	श्रोतको नाम	अनुमानित संरचनाहरूको विवरण					टोलको नाम/घरधुरी	जातीय घरधुरी				बाढीपहिरोको संभावना
					इष्टक	आ.मि.टि	धारा	प्रसारण लाइन मि	शाखा लाइन मि		जनजाती	दलित	अन्य	जम्मा	
८	वोहरे कुवा निर्माण	४	मर्मत	वोहरे	१					केवरे भञ्ज्याङ्ग,गैह्राघर,वसनडाडा,विरुवा, विचारे,जिम्माल	६	१९	२५	५०	छैन
९	खरक खा.पा.	४	पुनःनिर्माण	खरक	१	१				विचारे, विरुवा	५	२		१०	छैन
१०	टोकल्दी, ढव्याहा मल्याहा	५	पुनःनिर्माण		३	३				डहरे टोल,आले टोल, सोतीथर,चुलिथर,कोटथर	३३			३३	छैन
११	निवुवा खोला, खानी खोला वापती हिले पानी,खानी डाडा	६	पुनःनिर्माण	निवुवा खोला, खानी खोला वापती हिले पानी,खानी डाडा	५	५				खानी डाडा,गिद्धगैह्रा, सिंजालीथर,नेपाने डाडा	२०	२४		४४	छैन
१२	ठुलो पधेरा गाड्च्यारी, पासाउदी,दलामी	७	मर्मत	ठुलो पधेरा गाड्च्यारी, पासाउदी	४		४			दलामीटोल जहानेथर देउराली	१९			१९	छैन

२.४.२ सम्भाव्य लगानीका स्रोतहरू

माथि उल्लेखित खानेपानी योजनाहरू र वांकी चर्पी निर्माण गर्न को लागि सम्भावित श्रोतहरू :

- उपभोक्ता स्वयं, स्थानीय समुदाय तथा संघ संस्थाहरू
- गा.वि.स
- जि.वि.स.
- खानेपानी तथा सरसफाइ डिभिजन कार्यालय
- अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी संस्थाहरू
- दातृ राष्ट्र तथा निकायहरू

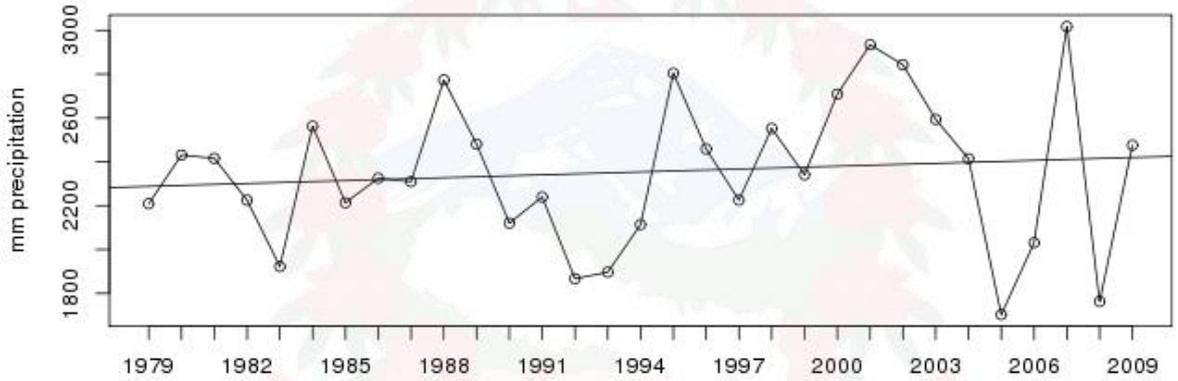
२.५ जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण

२.५.१ स्याङ्गा जिल्लाको वर्षात तथा तापक्रम

वर्षा र तापक्रमको तथ्यांक जल तथा मौषम विज्ञान विभाग अन्तर्गतका मौषम मापन केन्द्रबाट लिएको हो । यो तथ्यांक उक्त विभागको वेबसाइटको जलवायु पोर्टलमा उपलब्ध छ । स्याङ्गा जिल्लाको हकमा चापाकोट, तिसेदी, स्याङ्गा, डाँडास्वाँरा र वालिङ्ग गरि पाँच ठाउँमा मौषम केन्द्र राखिएको छ, चित्रमा प्रस्तुत वर्षातको तथ्यांक उक्त चारै ठाउँका केन्द्रका तथ्यांकहरूको वार्षिक औसत हो भने तापक्रम को तथ्यांक भने चापाकोट र स्याङ्गा गरि दुईवटा केन्द्रको मात्र रहेको छ ।

क) वर्षा

चित्र १ मा सन १९७९ देखि २००९ सम्मको वार्षिक औषत वर्षात देखाइएको छ । अवलोकन गरिएको औसत वार्षिक वर्षात १७०० मिलि देखि ३००० मिलि को बीचमा रहेको छ । २००७ र २००१ मा अधिकतम परिमाणमा वर्षा भएको देखिएको छ भने २००५ र २००८ मा अन्य वर्षको तुलनामा न्युन परिमाणमा वर्षा भएको देखिन्छ । तीस वर्षको अवधिमा करिब करिब १०० मिलिको दरले वर्षाको परिमाणमा वृद्धि भएको देखिएको छ । त्यस्तै, गत पाँच वर्षमा वार्षिक वर्षाको परिमाणमा अति नै उतारचढाव देखिएको छ (२००७ र २००१ मा अत्याधिक वर्षा भएको देखिन्छ भने २००५ र २००८ मा न्युनतम वर्षा भएको देखिएको छ ।) जसले भविष्यमा हुनसक्ने वर्षाको प्रवृत्तिको भरपर्दो अनुमान गर्न नसकिने बनाएको छ ।

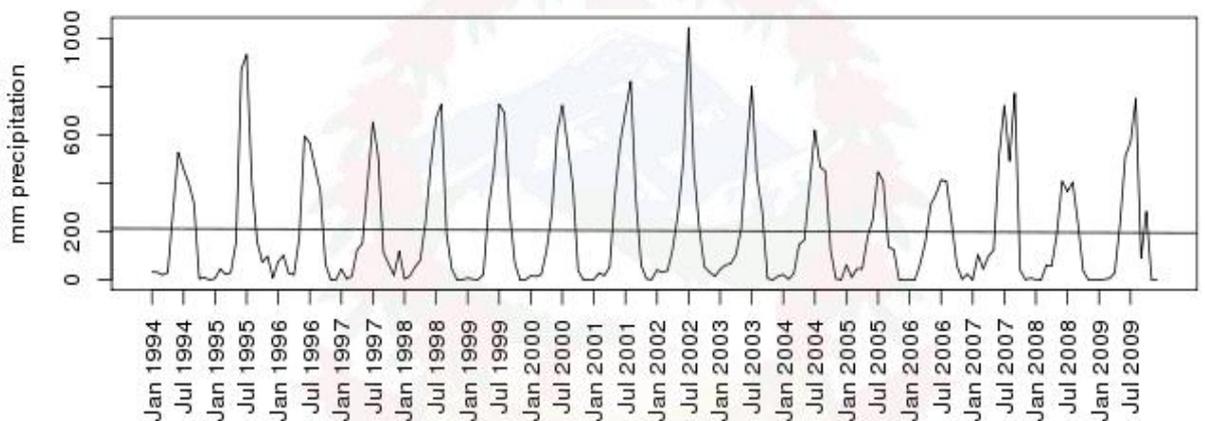

Mean Observed Rainfall From 1979 To 2009 Months January February March April May June July August September
 • October November December for CHAPKOT, TISEDİ, SYANGJA, DANDASWANRA, WALLING ($y=4.386 \times \text{year} - 6391.0$, $r=0.118$, $p=0.5274$, $S.E.=0.5274$)

१९७९ देखि २००९ सम्मको बार्षिक औसत वर्षा

ख) मासिक औसत वर्षात (१९९४ देखि २००९)

ग्राफ २ मा सन् १९९४ देखि २००९, १५ वर्षको मासिक वर्षातको फरक प्रस्तुत गरिएको छ उच्च वर्षात गर्मी यामको मनसुनको समय, बैशाख महिना देखि भाद्र महिना सम्म देखिन्छ, मनसुनको बेलाको मासिक सबभन्दा बढी वर्षातको औसत ५०० - ८०० मिलिमिटर देखिन्छ । १९९५ र २००२ मा हिउँदको सबभन्दा उच्च वर्षात भएको थियो भने अन्य हिउँदमा खासै वर्षा भएको देखिदैन । विशेष गरि २००९ को हिउँदमा लामो खडेरी परेको देखिन्छ ।

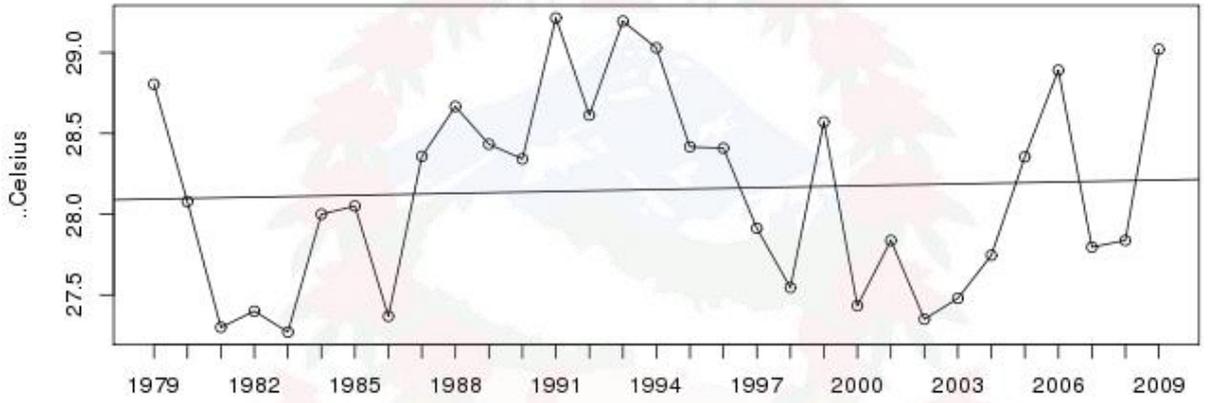
Average Observed Rainfall From 1994 To 2009 for CHAPKOT, TISEDİ, SYANGJA, DANDASWANRA, WALLING ($y=-1.108 \times \text{year} + 2421.0$, $r=-0.02112$, $p=0.7712$, $S.E.=0.7712$)

१९९४ देखि २००९ सम्मको मासिक वर्षातको औसत

ख) अधिकतम तापक्रम

ग्राफ ३ मा चापाकोट र स्याङ्गजा गरि दुईवटा केन्द्रको १९७९ देखि २००९ सम्मको अवधिको बार्षिक अधिकतम तापक्रमको औसत तथ्याङ्क प्रस्तुत गरिएको छ । अधिकतम तापक्रम २७ देखि २९.५ डिग्री सेल्सियस रहेको देखिन्छ । तीस वर्षको अवधिमा अधिकतम तापक्रम १९९१ र १९९३

मा करिब २९.५ डिग्री सेल्सियस तापक्रम देखिन्छ भने समग्र तीस वर्षको अधिकतम तापक्रमको औसत करिब ०.५ डिग्री सेल्सियसका दरले बढ्दै गएको देखिन्छ । जल तथा मौसम विज्ञान विभागको वेबसाइटमा न्यूनतम तापक्रमको ग्राफ पनि उपलब्ध छ

● Average Observed Temp-Max From 1979 To 2009 Months January February March April May June July August September October November December for CHAPKOT, SYANGJA ($y=0.003902 \times \text{year} + 20.37$, $r= 0.05873$, $p= 0.7536$, $S.E.= 0.7536$)

१९७९ देखि २००९ सम्मको अधिकतम तापक्रमको औसत

२.५.२ जोखिम सम्बन्धमा बिगतको सिकाई पहिचान

साल	जोखिम	स्थानिय समुदाय तथा वातावरणीय सेवाहरुमा जोखिमबाट पारेको असर	जोखिमबाट बच्न समुदायले अपनाएको उपाय
२०६७	पहिरो	वडा नं. ९ मा खानेपानीको मुख्य प्रसारण लाइनमा क्षति	वर्षायाम सकिएपछि पाइपलाई अस्थायी रूपमा जोडिएको
२०६८	पहिरो	वडा नं. ३ मा केही घर र जमीनमा क्षति	पहिरोको डरले घर र जमीन छाडेर बसाई सरेको
बिगत १० - १५ वर्ष यता	क्रमशः पानीका मुलहरु सुक्दै जानु	पानीका मुलहरु हराउदै जानु र पानीको वहाव कम हुनु	कुनैपनि उपाय नअपनाइएको

२.५.३ भविष्यमा हुनसक्ने जोखिमहरुको प्रकृति विश्लेषण गर्ने, बिपद तथा जोखिम न्यूनीकरण र जलबायू अनूकूलन सम्बन्धी विकल्पहरु

जोखिम	स्थानिय समुदाय तथा वातावरणीय सेवाहरुमा जोखिमबाट पारेको असर	जोखिमबाट प्रभावित समुदाय तथा उपभोक्ताहरु	जोखिम प्रभावको अवस्था (धेरै उच्च-४, उच्च-३, मध्यम-२ र न्युन -१)	संग सम्बन्धित बिपद तथा जोखिम न्यूनीकरणका विकल्पहरु
वडा नं. ९ मा पहिरो	खानेपानीको मुख्य वितरण प्रणालीमा अवरोध	वडा नं. ९ का ३ समुदायका	२	<ul style="list-style-type: none"> पहिरो संभावित स्थानमा संरक्षण पर्खाल निर्माण

		खानेपानी उपभोक्ताहरू		<ul style="list-style-type: none"> • वृक्षारोपण • पाइपलाइनको रूट परिवर्तन
वडा नं. ३ मा पहिरो	जमीनमा क्षति	समुदायको १ घर	४	<ul style="list-style-type: none"> • संरक्षण उपायहरू • संभावित क्षति कम गर्न वृक्षारोपण
पानीका मुलहरू सुक्दै जानु	पानीका मुलहरू हराउदै जानु र पानीको वहाव कम हुनु	विभिन्न वडाका उपभोक्ताहरू	३	<ul style="list-style-type: none"> • पुनः वृक्षारोपण • पोखरी निर्माण

२.५.४ सुझावहरू

- खानेपानीका सम्पूर्ण स्रोतहरूमा मुहान संरक्षणको लागि वृक्षारोपण लगायत अन्य उपायहरू अपनाउने ।
- सम्पूर्ण खानेपानी आयोजनाहरूमा खानेपानी सुरक्षा योजना लागू गर्ने ।
- वनविनाश कम गर्न सुधारिएका चुल्होको प्रयोग बढाउन आवश्यक तालिम संचालन गर्ने ।
- खानेपानीको पाइपलाई मानिस तथा अन्य जनावरका क्रियाकलाप, तापक्रमको असर, भुक्षय आदिबाट जोगाउन सम्पूर्ण खानेपानी आयोजनाहरूका पाइप उचित गहिराईमा गाडने व्यवस्था गर्ने ।

२.६ तर्जुमा गरिएका क्रियाकलापहरू

केवरेभञ्ज्याङ गा.वि.स.मा प्रस्ताव गरिएका अन्य योजना निम्न तालिकामा देखाइएको छ :

तालिका ११

तर्जुमा गरिएका क्रियाकलापहरू

वडा नं.	योजनाको नाम	लाभान्वित घरसंख्या		सञ्चालन गर्ने क्रियाकलापहरू
		टोल	घरधुरी	
१	पूर्ण सरसफाई, पोखरी तथा कुलो, जलवायु परिवर्तन अनुकुलन, मर्मत संभार तालिम	१२	१००	तालिम
२	पूर्ण सरसफाई, पोखरी कुलो, जलवायु परिवर्तन अनुकुलन, संस्था व्यवस्थापन, अपरेटर तालिम	३	८३	तालिम
३	पूर्ण सरसफाई, लेखा व्यवस्थापन तालिम, मर्मत संभार, लैंगिक समानता तालिम	४	८२	तालिम, जनजचेतना
४	पूर्ण सरसफाई, स्वच्छता र पोषण, सुधारिएको चुलो, मिस्त्री, प्रस्ताव प्रतिवेदन लेखन तालिम	१६	१४८	तालिम, जनजचेतना, याली
५	पूर्ण सरसफाई, जलवायु परिवर्तन अनुकुलन, म.स्वा.से, लैंगिक समानता तालिम	५	३४	तालिम, जनजचेतना, सेमिनार,
६	पूर्ण सरसफाई, सुधारिएको चुलो, मिस्त्री, जलवायु परिवर्तन अनुकुलन तालिम	१३	९६	तालिम, सेमिनार, अन्तर्क्रिया, याली
७	पूर्ण सरसफाई, स्वच्छता र पोषण, नेतृत्व विकास, मिस्त्री, तालिम	११	९१	तालिम, गोष्ठी, याली

८	पूर्ण सरसफाई, बाढी नियन्त्रण, मिस्त्री, जलवायु परिवर्तन अनुकुलन तालिम	४	४७	तालिम, सेमिनार, च्याली, गोष्ठी
९	पूर्ण सरसफाई, मिस्त्री, जलवायु परिवर्तन अनुकुलन तालिम	४	४२	तालिम, जनजचेतना

माथिको तालिकामा देखाइएजस्तै यस गा.वि.स. का प्रत्येक ९ वटा वडाहरूले आफ्ना सम्पूर्ण घरधुरीलाई लाभान्वित गराउने गरी सरसफाई, मर्मत सम्भार, जलवायु परिवर्तन सचेतना, पोखरी, कुलो निर्माण, संस्था व्यवस्थापन, लैङ्गिक समानता, लेखा व्यवस्थापन, सुधारिएको चुलो आदि क्रियाकलापहरू गर्ने गरी योजना तर्जुमा गरेका छन्। यी तर्जुमा गरिएका क्रियाकलापहरू सम्पन्न गर्न तालिम, च्याली, गोष्ठी, अन्तर्क्रिया आदि सञ्चालन गर्ने प्रस्ताव पनि गरेका छन्।

खण्ड तिन

निष्कर्ष तथा भावी कार्यदिशा

३.१ निष्कर्ष

वास कार्यक्रम लागु हुनुपूर्व केवरेभञ्ज्याङ गा.वि.स. मा स्वास्थ्य, सरसफाई, स्वच्छता र पोषणका क्रियाकलापहरू तुलनात्मक रूपमा कमजोर अवस्थामा थिए। धेरै बस्तीहरूमा खानेपानी स्रोतहरूको अभाव थियो भने भएका खानेपानीका स्रोतहरू पनि व्यवस्थित र सुरक्षित थिएनन्। तर वास कार्यक्रम लागु भए पश्चात गा.वि.स.को खानेपानी, स्वास्थ्य, सरसफाई, स्वच्छता र पोषणको अवस्थामा निकै सुधार आएको छ। कतिपयले स्वास्थ्यका बारेमा कुनै जानाकारी नभएको अवस्थामा यो कार्यक्रम बहुउपयोगी सावित भएको छ।

वास योजना कार्यान्वयन पश्चात् यहाँका घरधुरीहरूमा खानेपानीको सुविधाको उपलब्धता उल्लेख्य हिसाबले बढेको छ। पहिलेको तुलनामा उपलब्ध खानेपानीको गुणस्तर पनि सुधिएकोछ। नसुधारिएको कुवा, मुल, पँधेरा र खोल्सा खाल्सी माथिको निर्भरता घटी सहज रूपमा खानेपानीको वितरण समेत भएको छ। पहिले यस गा.वि.स.मा घरधुरीहरूमा शौचालय बनाउने र प्रयोग गर्ने घरधुरीको संख्या अत्यन्तै न्युन रहेको थियो भने जब वास कार्यक्रम लागु भए पश्चात यहाँका घरहरूमा शौचालयको तिब्र रूपमा विकास भएको छ।

बाल पोषणको स्थितिमा उल्लेख्य सुधार आइ कुपोषणको समस्या पनि उल्लेख्य रूपमा घटेको छ। बालबालिकामा जल वियोजनको समस्या हटेर गएको छ भने भाडा पखालाको उपचार पनि निकै सुधिएको छ। पूर्ण सरसफाईका सूचकहरूको स्थिति पनि सुधारको दिशामा छ। जलवायु परिवर्तन अनुकूलनका बारेमा जनचेतना बढ्दै गएको छ भने जोखिम न्यूनीकरणका उपाय पनि अलम्बन गरिएका छन्।

माथि उल्लेख गरिएका उपलब्धिहरूका बावजुद वास योजनाको हिसाबमा अझै चुनौतीहरू विद्यमान रहेको पाइएको छ। खानेपानी सुविधा नपुगेका घरधुरी अझै केही रहेका छन् भने पुगेको सुविधाको पनि स्तरोन्नति तत्काल गर्नुपर्ने देखिन्छ। खानेपानीका स्रोतको सुधार र सुविधा स्तर बढाउन केही वडाहरूमा अझ प्रभावकारी कदम चाल्नु पर्ने देखिन्छ। घरायसी शौचालयको उल्लेख्य विकास भए पनि संस्थागत शौचालयको स्थिति अझै अत्यन्तै कमजोर

छ। पूर्ण सरसफाईका केही सूचकहरूको कमजोर उपस्थितिले वातावरणीय सरसफाई कायम गर्न ठूलै चुनौती बाँकी रहेको देखिन्छ।

वास योजनाले हासिल गरेका उपलब्धलाई दिगो बनाउँदै विद्यमान खानेपानी र सरसफाईका समस्याहरूलाई बहुसरोकारवालाहरूको सहभागिता र सहकार्यमा सकेसम्म छिटो समाधान गर्न सकियो भने केवरेभञ्ज्याङ गा.वि.स. को वास योजनाले कल्पना गरेको केवरेभञ्ज्याङको समावेशी स्वस्थ र समुन्नत समाज वास्तविकतामा परिणत हुन धेरै समय लाग्दैन।

३.२ भावी कार्यदिशा

- खानेपानीको सुविधालाई गा.वि.स. का सम्पूर्ण घरधुरीसम्म सहज किसिमले पुऱ्याउन प्रभावकारी कदम चाल्नु पर्ने
- पक्की शौचालयको सुविधा विकास गर्न स्थानीयलाई अभिप्रेरित गर्दै संस्थागत शौचालयको निर्माण र व्यवस्थापनमा विशेष ध्यान दिनु पर्ने
- पूर्ण सरसफाईका सम्पूर्ण सूचकहरूको स्थितिलाई सुदृढ तुल्याउँदै वातावरण सरसफाई कायम गर्न योजनाहरू तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्ने
- केही बालबालिकामा देखिएको भिटामिनजन्य तत्त्वको कमीबाट सिर्जना भएका स्वास्थ्यजन्य समस्याहरू समाधान गर्न प्रभावकारी कदम चाल्नु पर्ने
- जलवायु परिवर्तन अनुकूलन र जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धमा परम्परागतभन्दा गा.वि.स. को यथार्थ वस्तुस्थिति ध्यानमा राख्दै जनचेतना फैलाउने खालका र प्राकृतिक वातावरणलाई दिगो बनाउने खालका प्रभावकारी कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने

अनुसूचीहरू

अनुसूची २
वास योजना सम्बन्धी फोटो ग्यालरी

गा.वि.स. को वास योजना अद्यावधिक गर्ने क्रममा सञ्चालित कार्यशाला गोष्ठी

वास योजना अद्यावधिक गर्ने क्रममा आयोजित कार्यशाला गोष्ठी

अनुसूची ३

वास योजना तर्जुमा सम्बन्धी निर्णयहरू

आज मिति २०७१ साल मेसिर २० गते साविकको दिन केशर सम्झदा गा.वि.स. स्तरीय खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता योजना कार्यवाहीमा गाउँका गा.वि.स. समितीका पन्ध्र सदस्यहरूको अध्यक्षतामा बासि निर्णय प्रस्तावमाथि छलफल गरी उपरोक्त गराइयो।

उपरोक्त

क्र.सं.	पद	नाम, थर	हेगाना	दस्तावेज
१	गा.वि.स. समिती	पन्ध्र सदस्य ऐसी	केशर अ.	समिती
२	ने.कां. प्रा.स.सं.सं.	गो.बहादुर गुड्डा	११	समिती
३	ने.कां.पा.ए.सं.सं.	वि.बहादुर गुड्डा	११	समिती
४	ए.ने.क.पा.मा.आ.सं.सं.	बहादुर राणा	११	समिती
५	रा.ज.सं.नेपाल	रामचन्द्र आचार्य	११	समिती
६	उ.सं.पा.सं.सं.	बहादुर राणा	केशर-३	समिती
७	रा.नं.सं.सं.सं.	बहादुर गुड्डा	११-१	समिती
८	११	बहादुर राणा	११-२	समिती
९	११ - स.सं.सं.	सो.कुमार आर्य	११-३	समिती
१०	११ स.सं.सं.	ज.सं.सं.सं.सं.	११-४	समिती
११	११ - स.सं.सं.	न.सं.सं.सं.	११-५	समिती
१२	११ - ११	स.सं.सं.सं.सं.	११-६	समिती
१३	११ - ११	बहादुर राणा	११-७	समिती
१४	सु.सं.सं.सं.सं.	स.सं.सं.सं.सं.	११-८	समिती
१५	रा.नं.सं.सं.सं.	स.सं.सं.सं.सं.	११-९	समिती
१६	ने.कां.सं.सं.सं.	बहादुर गुड्डा	११-१०	समिती
१७	ए.ने.क.पा.मा.आ.सं.सं.	गु.सं.सं.सं.	११-११	समिती
१८	प.अ.	सारा प्रसाद ऐसी	केशर-३	समिती
१९	स.सं.सं.	क.सं.सं.सं.सं.	११	समिती
२०	स.सं.सं.सं.सं.	स.सं.सं.सं.सं.	११-१२	समिती
२१	अ.सं.सं.सं.सं.	बहादुर राणा	११-१३	समिती
२२	११ स.सं.सं.	स.सं.सं.सं.सं.	११-१४	समिती

क्र.सं.	पद	नाम, पद	ठिकाना	दस्तावेज
23	अ.सं.सं.सं.	कम कला रेजी	कले-3	गणकला
24	"	प्रेमा देवी कोइराला	"-4	प्रेमा देवि कोइ
25	"	मेघ कुमारी फो.जी	"-4	मेघ कुमारी
26	सदस्य-उ.सं.सं.	रीना कुमारी	"-4	रीना
27	"	गामती विद्यालय	"-4	गामती
28	सहायक-महिला	रीना कुमारी	"-4	रीना
29	दालित-प्रतिनिधि	नन्द लाला बिक्रे	"-6	नन्द लाला
30	"	जमुना देवी	"-4	Jumana
31	जनजाती	पुष्पा बहादुर बुढाथोकी	"-4	पुष्पा
32	साथी-सुवा	बाबुराज शर्मा	"-4	बा.श.
33	सदस्य	हुम काहापुल बिक्रे	"-9	हुम
34	"	मधु बहादुर बुढाथोकी	"-4	मधु
35	"	ध्यानी देवी प्रसाद शर्मा	"-3	ध्यानी
36	साथी-सुवा	वि.प्रसाद शर्मा	"-4	वि.प्रसाद
37	सदस्य-साथी	कुल प्रसाद शर्मा	"-4	कुल
38	साथी-साथी	धन कुमारी विद्यालय	"-3	धन कुमारी
39	साथी-साथी	नारायण शर्मा	"-3	नारायण
40	सुकाहारा-सि.सं.	देवी प्रसाद शर्मा	"-4	देवी
41	पिप्लो.सं.सं.सं.	अज्ञात	"	
42	सा.सं.सदस्य	नर श्याम नेपाली	"-9	नर श्याम
43	"	नर कुमारी नेपाली	"-3	नर कुमारी
44	"	कुल बहादुर शर्मा	"-4	कुल
45	सा.सं.सदस्य	ध्यानी देवी शर्मा	"-6	ध्यानी

विशेष उपाध्यक्ष

- १- प्रमुख जिल्ला इन्जिनियरकी रेजी. सुभाषराज शर्मा
- २- मि.सं. विशेषज्ञ- श्री रेशम कुमारी
- ३- शाश्वत-सुकाहारा- श्री मिन प्रसाद शर्मा
- ४- पाठ्यक्रम- नर श्याम नेपाली
- ५- सा.सं. सदस्य- नारायण शर्मा
- ६- पिल्ले संघाध्यक्ष- कल्याण शर्मा

- ④ वरिष्ठ सामाजिक परिचालक श्री. डोल्नराज कलान
- ⑤ फिल्ड सैथोडक श्री कृष्णराज पल
- ⑥ अ. सव ईंजीनियर श्री दोधराज रेग्मी
- ⑦ अ. सव. ईंजीनियर - श्री वागुराम तिवारी

प्रस्ताव हेतु -

- प्रस्ताव नं. १ पुर्ण सरसफाई सम्बन्धमा -
- १. शान्ते पानी सम्बन्धमा
- २. सर-सफाई सम्बन्धमा
- ३. जल वायु सम्बन्धमा
- ४. अन्य (बाजार भाग, तालीम सम्बन्धमा)
- ५ - पुनर्गठन पारवरी निर्माण सम्बन्धमा

निर्णय नं. १, स्याङ्जा जिल्ला विकास समितिका कर्मचारी फिल्ड सैथोडक श्री कृष्णराज पल, अध्यक्ष-ईंजीनियर श्री दोधराज रेग्मी, जा. वि. स. सचिव श्री चन्द्र प्रसाद रेग्मी, सामाजिक परिचालक दिपा रेग्मी, द्वारा शान्ते पानी सरसफाई तथा स्वच्छता सम्बन्धमा लिईएको सम्पूर्ण तथ्याङ्क यथावित्त प्रस्तावले उक्त वाड तथ्याङ्क हेतुको विवरण अनुमोदन गर्ने निर्णय गरीएको।

निर्णय नं. २, स्याङ्जा जिल्लाकेवर भण्ड्याङ्ग जा. वि. स. लाई। प्रति २०७१-७२ चैत्र मसान्त सम्ममा पुर्ण सरसफाई हेतु जा. वि. स. घोषणा गर्ने सर्वसम्मत निर्णय गरीएको। जुन देहाय वमोजिम रहेको छ।

वाड नं. -	मिति -
१	२०७१/७२ मसान्त
२	२०७१-७२ चैत्र मसान्त
३	" " "
४	" " "
५	" " "
६	" " "
७	" " "
८	" " "

निर्माण नं. २, यस क्षेत्र गञ्जाडु, गा. वि. सं. को स्वतन्त्र पानी सर-लगाइ तथा स्वच्छता सम्बन्धि निम्न स्वतन्त्र पानीको स्रोत तथा योजनालाई निम्न प्राथमिकताका आधारमा सम्बन्धित जिल्ला विकास समिति र स्वास्थ्य पब्लिसिटी प्रोमोशन आर्गनाइजेशन स्वतन्त्र पानी तथा सर-लगाइ परियोजना कोषोपकरण (RWSSP) , गा. वि. सं. क्षेत्र गञ्जाडुलाई अनुसन्धान-जनित सर्व सम्मत निर्णय गरियो ।

क्र.सं.	योजनाको विवरण	वाडु नं.	लगावित्तीय व्यय	योजनाको क्रियात्मक
१	धुम्रि खेत/क्येरी खा.पा. योजना	८	२३	नया/ग्राभीय
२	काफल डाँडा ति. खा.पा.	८	२१	अभूत/निफरीडु
३	सर्पोडे खा.पा. लिफ्ट योजना	४		टंकी निर्माण लिफ्ट
४	लाफ्टे ति. खा.पा. योजना विस्तार	७	२२	" " "
५	बिकुवा खा.पा. योजना/क्येरी	४	१४	अभूत तथा ग्राभीय
६	स्कूल छानी टंकी	८	५	टंकी निर्माण
७	सर्पोडे कुवा खा.पा. अग्रिम	४	२५	कुवा निर्माण
८	हुलापछेरा खा.पा. (ग्राभीय)	३	४३	टंकी निर्माण
९	वाटुन थर खा.पा.	३	१०	कुवा निर्माण
१०	हरि, धारापानी, हिलेजानी, नुरपुरे	३		कुवा अभूत तथा
११	कोपचे, छोडना, खल्लुडु गैँडा	३	३२	मुल संरक्षण
१२	हुलाकुवा, कुतुखोला, काभोखोला	१	४७	" "
१३	कवालीपारा, भालुडु, काठपछेरा	२	३८	" "
१४	धोली क्षेप (खल्लुडु गैँडा) खा.पा.	३	२४+२	विस्तार योजना
१५	रिपा खा.पा. योजना	२	१२	टंकी विस्तार योजना
१६	जुकेपानी खा.पा. योजना	४	८	ग्राभीय विस्तार
१७	बाहरे कुवा	४	२०	मुल संरक्षण
१८	धारापानी खा.पा.	४/७	२२	टंकी निर्माण
१९	शकरु खा.पा.	४	१०	मुल संरक्षण
२०	डोकली, मन्नाहा, ठुवाहा कुवा	२	३३	मुल संरक्षण
२१	निवुवा खोला, खानी खोला, पापली			
२२	हिलेजानी, खानी डाँडा खा.पा.	६	४३	मुल संरक्षण
२३	हुलापछेरा गन्जापि, पाठशाङ्गे			
२४	हुलापि खा.पा.	७	७०	मुल संरक्षण
२५	हुलागाडु खा.पा. योजना	८	४२	टंकी निर्माण
२६	विरोथे डाँडा, धोन्डे हाथेलारा			अभूत संरक्षण

निर्णय नं. ४, यस क्षेत्र भञ्ज्याङ्ग गाउँ विकास समिति का विभिन्न वार्डहरूमा रहेका घर धुरो हुनुमा धरापसी पक्की शौचालय (२० घर) र निम्न शैल्याका साथै निम्न स्थानहरूमा लैगीग मञ्जी, अजाङ्ग मञ्जी, बालमञ्जी सार्कमञ्जी शौचालय निर्माण गर्न जि. वि. स. स्याङ्जा पाश्चिम नेपाल ग्रामिण सेवा. ला. तथा खर-सफाई परियोजना को सौचरण पोखरा, साथै गा. वि. स. के. वर भञ्ज्याङ्ग लाई अनुदान गरिने सर्व सम्मत वाट निर्माण गरियो ।

क्र.सं.	शैल्या	हेजाता	लाभान्तिर वा (प्रति) वार्ड
१	धरापसी शौचालय	वार्ड नं १ देखि ९ सम्म	२० घर धुरी
२	सोतविक्रम उ.म.वि.	के.व. १	८२० जना
३	आमा समूह, सता फलक, शा.शौ.	वार्ड नं १ देखि ९ सम्म	९ जोरा
४	के.व. भञ्ज्याङ्ग (शार्कमञ्जी शौचालय)	वार्ड नं ४ भञ्ज्याङ्ग	वार्ड १, ३, ४, २ वटा
५	काफलडाडा इ.अ.ला. शा.शौ.	वार्ड नं ८	८, ९, २ वटा
६	हरिडाडा शार्कमञ्जी शौचालय		
७	तापकु देउराली ला. शौ.	वार्ड ७	१, ६, ७ वटा
८	शा.व.डी गडी शा.शौ.	वार्ड नं ३	वार्ड २ वटा
९	कालवाट शा.शौ.	" १	वार्ड १ वटा

निर्णय नं. ५, यस क्षेत्र भञ्ज्याङ्ग गाउँ विकास समिति का विभिन्न वार्डहरूमा रहेका निम्न प्रकार तथा जोखिम र जलवायु परिवर्तन सम्बन्धि योजना लडा न्यातिकरण र जलवायु अनुकूलन सम्बन्धि विकल्प लडा शैली गर्ने सर्व सम्मत वाट निर्णय गरियो ।
जुन दक्षय वमो प्रम रहेका छ ।

क्र.सं.	जोखिम	असर	वार्ड नं.	जोखिम न्यूनीकरणका उपाय
१	पाहिरी	घर खस्ने जोखिमको क्षति	३	तार जाली गर्ने वृक्षारोप गर्ने +
२	पाहिरी	घर खस्ने जोखिमको क्षति	२, ४	" " "
		खानपानी पार्श्व लाग्न	४	तारजाली गर्ने वृक्षा
		सना.पा. इन्ड. रंकी क्षति	२	संरक्षण गर्ने ।

निर्माण नं. ६, यस क्षेत्र अन्तर्गत जा. वि. सं. मा सञ्चालन
 गोरखा योजना तर्फमा गोरखा निम्न तालीम एउ निम्न वर्ड ६ लक्ष
 का उपमोक्षा एडलाई क्लिअरका निम्न जि. वि. सं. (खांडजा, पश्चिम न
 त्रामोक्षा खा. मा तथा स. स्काई परियोजना दश्रा चरण २ कु वरु मन्त्र्याडु
 जा. वि. सं. श्रम माग जसै श्रव लभत कारनिर्माण गरीयो।

क्र. सं.	तालीमको नाम/प्रकार	मंगल	जिल्ला	निकाय	कुलियत
१	पलम्वीडु तथा मर्मसंश्रमर	३६	PWSSP, VOD, DDC, VWAASH CC		
२	शेजना अन्वेषण तालीम	२०	"	" " " "	
३	लेखा अन्वेषण तालीम	२०	"	" " " "	
४	त्रेल्कव निकाय तालीम	१००	"	" " " "	
५	प्रस्ताव एवं प्रतिवेदन तालीम	२०	"	" " " "	
६	स्वच्छता तथा पोषण तालीम	२००	"	" " " "	
७	सुक्ष्म रक्षा - इला निर्माण तालीम	२०	"	" " " "	
८	जीविक साधन तथा (विगतिक समावेशी) तालीम	१२०	"	" " " "	
९	अन्वेषण अन्वेषण तालीम	२०	"	" " " "	
१०	म. खा. सं. क्षमता अभिवृद्धि	९	"	" जिल्ला तालीम (साल्य कृषि)	
११	शर लफाई तथा स्वच्छता	२००	"	" " " "	
१२	पञ्च अपरेटर तालीम	९	"	" " " "	
१३	खेर जाडो वारी करेलावने तालीम	४५	"	" " " कृषी विद्यालय कर्णाली	

१४. जल निकाय कार्यालय अन्तर्गत तालीम २०
 निर्माण नं. ७ / यस क्षेत्र अन्तर्गत जा. वि. सं. मा सञ्चालन योजना तर्फमा
 गोरखा क्षेत्र जा. वि. सं. का निम्नानुसृत एडलाई खानमा पुनर्भरण पोखरी
 निर्माण माग जस, जि. वि. सं. (खांडजा, पश्चिम नेपाल ग्रामिण र
 पा. तथा शर लफाई परियोजना दश्रा चरण २ क्षेत्र अन्तर्गत
 जा. वि. सं. श्रम माग जसै श्रव लभत निर्माण गरीयो।

क्र. सं.	पोखरी निर्माण स्थान	श्रवणत योजना तथा मूल	कुलियत
१			
२	शाम्भु झा पुनर्भरण पोखरी	बन कृषा वर्ड नं. २	
३	चाडु जंझ - " "	कफल डाडा खा. पा. 'C'	
४	मौला डाडा - " "	कामा रिया, सुभिक्षा मालुङ	अमली जंझ पुसरा

Handwritten signatures and marks at the bottom of the page.

~~Handwritten scribble~~

~~Handwritten scribble~~

~~Handwritten scribble~~   ~~Handwritten scribble~~

~~Handwritten scribble~~   ~~Handwritten scribble~~   ~~Handwritten scribble~~

~~Handwritten scribble~~   ~~Handwritten scribble~~   ~~Handwritten scribble~~

~~Handwritten scribble~~

~~Handwritten scribble~~

~~Handwritten scribble~~

~~Handwritten scribble~~